

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Yevlaxda faciə:
üstünə təkər
düşən
yaşlı qadın
öldü**

yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14-16 sentyabr 2019-cu il Şənbə № 190 (7360) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycanın Qarabağla bağlı diplomatik həmləsi

Ərazi bütövlüyünə sayğısız yanaşan Fransaya nota verildi; Ermənistan hakimiyyətinə xəbərdarlıq edildi; ordumuzun genişmiqyaslı hərbi təlimləri başlayır...

yazısı səh.9-da

Dövlət qurumları səfərbər oldu: dövriyyədəki tonlarla leş əti haralarda qarşımıza çıxıb?

yazısı səh.3-da

Şəhid pilotun ailəsi ictimaiyyətə müraciət etdi - "Bizim adımızdan..."

yazısı səh.2-da

YAP müxalifətlə münasibətləri sıxlaşdırmaq istəyir

yazısı səh.6-da

ABŞ avtoritarizmə meyllənə bilər: Tramp Ağ Evi "özəlləşdirməyə" hazırlaşır

yazısı səh.12-da

Balaxanı - təkə neftlə deyil, qədim tarixi ilə tanınan kənd... - reportaj

yazısı səh.13-da

Tanınmış iqtisadçı: "Azərbaycanda kampuslu universitetlərin yaradılmasının vaxtı çatıb"

yazısı səh.10-da

Ölkədə kölgə iqtisadiyyatını necə aradan qaldırmaq olar - təkliflər

yazısı səh.11-da

NATO keçmiş baş katibinin "torpaqları ver, alyansa qoşul" fikrinə Bakıdan reaksiyalar

yazısı səh.4-da

Birinciləri ilk dərs gününə necə hazırlamalı? - Psixoloq tövsiyələri

yazısı səh.15-da

TANINMIŞ HƏRƏKATÇI-HÜQUQSÜNASI İŞ ADAMI OFİSİNDƏ QƏTL ETDİ - TOVUZDA ŞOK OLAY

Sabiq nazir müavini ilə qohum olan iş adamı sabiq məhkəmə sədrini güllələdi; kriminal olayın təfərrüatı "Yeni Musavat" da...

yazısı səh.5-da

Paşinyanı ABŞ səfərində yenə fiasko gözləyir - iki səbəb

Erməni baş nazir yenə Trampa yaxın düşməyə çalışacaq, amma...; zaman İrəvanın xeyrinə işləmir

yazısı səh.8-da

İsgəndər Həmidovdan xəbər var

yazısı səh.3-da

Yunis Hüseynov: "Yurceviçi bas məşqçi saxlamayacaqlar"

yazısı səh.14-da

Sərdar Cəlaloğlu 2003-cü ilin gizlinlərini açdı

yazısı səh.4-da

Ərdoğanın Azərbaycana səfəri zamanı iki ölkə arasında Preferensial Ticarət Sazişi imzalanacaq

"Bir ay sonra Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Türkdillli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının toplantısında iştirak etmək üçün Azərbaycanda səfərdə olacaq".

APA-nın məlumatına görə, bunu Azərbaycanda rəsmi səfərdə olan Türkiyə Respublikasının Vitse-prezidenti Fuat Oktay bildirib.

F. Oktay deyib ki, toplantı çərçivəsində Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri arasında görüş keçiriləcək: "Hazırda iki ölkə arasında ticarət döviyyəsinin həcmi 3,2-3,3 milyard dollar civarındadır. Bu il imzalanacaq Preferensial Ticarət Sazişi ticarət döviyyəsinə daha da artırmağa imkan verəcək. Preferensial Ticarət Sazişi üzərində iş artıq başa çatıb, istəyirik ki, sazişi prezidentlərimiz imzalasın".

Azərbaycan uçot dərəcəsinə görə dünyada 38-cidir

Azərbaycan Mərkəzi Bankın tətbiq etdiyi uçot dərəcəsinin (hazırda 8%-dir) aşağı həddinə görə dünyada 38-cidir.

"Report" bu barədə türk mətbuatına istinadən xəbər verir.

Siyahıya sonndan liderliyi iqtisadi böhran yaşayan Argentina edir. Bu ölkədə uçot dərəcəsi 86%-dir. Sonndan 2-ci yerdə 50%-lik göstərici ilə Zimbabve, sonndan 3-cü yerdə isə 27,9%-lik göstərici ilə Venesuela qərarlaşıb.

Avrozonaya daxil olan 21 ölkədə uçot dərəcəsi 0% olduğu halda bəzi ölkələrdə mənfidir. Məsələn, uçot dərəcəsi Yaponiyada -0,1%, İsveçdə -0,25%, Danimarka -0,65%, İsveçdə isə -0,75%-dir.

Azərbaycan siyahıda Qazaxıstan, Ukrayna, Özbəkistan, Belarus, Türkiyə və İrən qabaqlayıb, Meksika ilə eyni yeri bölüşüb.

İlk dərs günü Şamaxıda məktəbli ni maşın vurub öldürdü

Şamaxı rayonunda piyadanın ölümü ilə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib.

APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə, hadisə sentyabrın 16-da saat 17:00 radələrində Şamaxı şəhərinin "Dördyol" adlanan ərazisində qeyd alınıb. "Niva" markalı minik avtomobili 9 yaşlı Yusif Mübariz oğlu Nuriyevi vurub. Yaralı xəstəxanaya aparılarkən yolda dünyasını dəyişib.

Hadisənin ehtiyatsızlıqdan baş verdiyi bildirilir.

Faktla bağlı Şamaxı Rayon Polis Şöbəsi tərəfindən araşdırma aparılır.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

"Ötən illə müqayisədə cinayətlərin sayı azalıb" - Vilayət Eyvazov

Sentyabrın 16-da Daxili İşlər Nazirliyində "Mülkiyyət əleyhinə olan cinayətlərin və qeyri-aşkar şəraitdə baş vermiş xırda talamaların qarşısının alınması və açılması"nın, həmçinin "Polis sahə rəisləri və inspektorları tərəfindən inzibati qanunvericiliyin tətbiqi sahəsində görülmüş işlər" in vəziyyətinə və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş kollegiya iclası keçirilib.

Bu barədə Musavat.com-a DİN-in mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Daxili işlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazov müzakirəyə çıxarılan məsələlərin aktuallığını, daxili işlər orqanlarının fəaliyyəti ilə bağlı mühüm istiqamətləri əhatə etdiyini bildirib. O, müvafiq sahələrdə əməliyyat-xidməti fəaliyyətin məqsədyönlü təşkilinin insan hüquq və azadlıqlarının, dövlətin, fiziki və hüquqi şəxslərin qanuni mənafələrinin etibarlı qorunması, bütövlükdə vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi baxımından əhəmiyyətli olduğunu vurğulayıb.

Gündəlikdəki məsələlərlə bağlı Baş Cinayət Axtarışı İdarəsinin rəisi, polis general-mayoru Arzu Daşdemirov və Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin rəisi, polis general-mayoru Oqtay Kərimov məruzə ilə çıxış edərək əldə edilmiş nəticələrdən, xidməti fəaliyyətdə yol verilmiş nöqsanlardan və onların aradan qaldırılması üçün görülmüş işlərdən danışdı.

Məruzələr ətrafında ayrı-ayrı şəhər, rayon polis orqanlarının rəisləri çıxış etdi.

İclasla yekun vuran nazir V.Eyvazov cari ilin 8 ayında asayışın və ictimai təhlükəsizliyin təmini ilə bağlı qarşıya qoyulmuş vəzifələrin bütövlükdə layiqincə yerinə yetirildiyini, ci-

nayətliklə mübarizədə, insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasında əldə olunmuş müsbət nəticələrin hesabata dövründə də qorunub-saxlanıldığını diqqətə çatdırıb. O, 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə qəsdən adam öldürmələrin 13,8, adam öldürməyə cəhdlərin 18,5, qəsdən sağlamlığa ağır zərərvermələrin 1,8, odlu silahın tətbiqi ilə törədilən cinayətlərin 7,5, mülkiyyət əleyhinə olan cinayətlərin 12,2, o cümlədən quldurluqların 7, hədə-qorxu ilə tələb etmələrin 19, dələduzluqların 27 faiz azaldığını, habelə cinayətlərin açılmasının yüksək olduğunu qeyd etdi.

O, gündəlikdəki məsələlər üzrə görülən işlərin ümumən qənaətbəxş olduğunu, eyni zamanda bəzi ərazi orqanlarında müəyyən nöqsan və çatışmazlıqların mövcudluğunu diqqətə çatdıraraq onların aradan qaldırılması üçün adekvat tədbirlərin görülməsini tələb etdi.

İlk növbədə cari ilin ötən dövründə bir tona yaxın narkotik vasitənin qanunsuz dövriyyədən çıxarıldığını bildiren na-

zir bu sahədə fəaliyyətin nəticələrinin tam qənaətbəxş olmadığını, antinarkotik təbliğatın gənclər arasında, təhsil müəssisələrində, kütləvi informasiya vasitələrində və sosial şəbəkələrdə gücləndirilməsinin vacibliyi, xüsusən cinayətkar qruplaşmaların yeni metodlardan - internet informasiya resurslarından istifadə etməklə narkotiklərin satışını həyata keçirmək cəhdlərinin qarşısının alınması üzrə icrası zəruri olan tədbirlər barədə konkret tapşırıqlar verdi.

Ölkə prezidentinin qarşıya qoyduğu əsas vəzifələrdən birinin də vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi olduğunu xatırladan nazir bütün müraciətlərə operativ baxılıb qanuni qararların qəbul edilməsinin, cinayətlər nəticəsində zərərçəkmiş şəxslərə dəymiş ziyanın istintaq və təhqiqat prosesində ödəndirilməsinin, polisin səlahiyyətinə aid məsələlərlə əlaqədar göstərilən xidmətlərin nümunəvi təmin edilməsinin hər bir orqan rəisinin gündəlik nəzarətində saxlanılmasının vacibliyini nəzərə çatdırıb.

Gəncədə kütləvi dava olub, 4 qonşu döyülüb

Gəncədə qonşular arasında kütləvi dava olub. APA-nın yerli bürosunun məlumatına görə, hadisə şəhərin "Ət kombinatı" adlanan ərazisində qeyd alınıb. Belə ki, 1986-cı il təvəllüdü Məmmədov Şamil Əli oğlu, 1992-ci il təvəllüdü Məmmədova Lələ Nürəddin qızı, 1986-cı il təvəllüdü Novruzov Rusal Şöhrət oğlu və 1990-cı il təvəllüdü Məmmədova Maral Nürəddin qızı döyülüb. Döyülənlər xəstəxanaya yerləşdirilib. Onların vəziyyətinin normal olduğu bildirilir.

Onlar qonşuları tərəfindən döyüldüklerini deyiblər.

Hadisə ilə bağlı polise məlumat verilib.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Lənkəranda qətl törədən dəstə tutuldu

Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) və Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətləri Lənkəranda baş verən qətl hadisəsi ilə bağlı məlumat yayıb.

Musavat.com-a daxil olan birgə məlumatda bildirilir ki, Lənkəran rayonunun polis və prokurorluq əməkdaşlarının peşəkarlıqla həyata keçirdiyi təxirəsalınmaz istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində rayon ərazisində qeyri-aşkar şəraitdə törədilmiş qətlin üstü "isti izlər"lə açılıb.

Belə ki, sentyabrın 14-də 1956-cı il təvəllüdü, Liman şəhər sakini Eyvaz Yusubovun yaşadığı evdə bədən üzərində zorakılıq əlamətləri olan meyitin aşkar edilməsi faktına görə Lənkəran Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Cinayət işi üzrə hadisə yerinə baxış keçirilib, şahidlər müəyyənləşdirilərək dindirilib, müvafiq ekspertizalar təyin edilib.

Həyata keçirilmiş təxirəsalınmaz istintaq hərəkətləri və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində cinayətin təməli məqsədilə Lənkəran rayonu, Liman şəhər sakinləri - 1969-cu il təvəllüdü Vidad Hüseynovun, tanışları 1987-ci il təvəllüdü Vüsal Mirzəyeva və 1988-ci il Emil Quliyev ilə birlikdə qabaqcadan razılığa gəlməklə törədilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən olunub.

Aparılmış əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində V.Hüseynov, V.Mirzəyeva və E.Quliyev şübhəli şəxs qismində tutularaq istintaqa cəlb olunublar.

□ Musavat.com

Azərbaycan buğda idxalını 42% artırıb

Bu ilin yanvar-avqust aylarında Azərbaycana ümumi dəyəri 186,2 mln. ABŞ dolları təşkil edən 852,9 min ton buğda idxal edilib.

"APA-Economics" in Dövlət Gömrük Komitəsinə istinadən verdiyi məlumata görə, hesabat dövründə Azərbaycana idxal olunan buğdanın dəyəri 55,3 mln. dollar və ya 42,2%, həcmi isə 121,9 min ton və ya 16,7% artıb.

Qeyd edək ki, cari ilin yanvar-avqust aylarında buğdanın ümumi idxaldakı payı 1,86% təşkil edib.

Tofiq Yaqublu Musavat başqanlığına namizədliyini irəli sürüb

Tofiq Yaqublu Musavat başqanlığına namizədliyini irəli sürüb. Bu barədə APA-ya Musavat Partiyasının üzvü Tofiq Yaqublunun özü məlumat verib.

O bildirib ki, Musavat başqanlığına namizəd olacaq: "Məndən başqa hazırkı başqan Arif Hacı və Yedigər Sadiqlı da başqanlığa namizəd olacaqlarını bildiriblər".

Y. Sadiqlı da APA-ya bildirdi ki, Musavat başqanlığına namizədliyini irəli sürəcək.

Qeyd edək ki, Musavat Partiyasının növbəti qurultayının oktyabrın 12-də keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Xəbər verildiyi kimi, Abşeronda mütəşəkkil dəstəyə məxsus anbarlardan satış üçün nəzərdə tutulan 40 ton mənşəyi məlum olmayan, yararsız, ölü heyvan eti aşkar edilib. Daxili İşlər Nazirliyinin məlumatına görə, Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin mütəxəssislərinin iştirakı ilə birgə vətəndaşların orzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində növbəti uğurlu əməliyyat tədbiri həyata keçirilib.

Əməliyyat zamanı mütəşəkkil dəstə tərkibində birlə-

yağışlarında ölən heyvanların etidir. İstər ölkəyə idxal olunan, istərsə də, istehsal olunan et və et məhsullarının keyfiyyət parametrləri haqqında yüksək danışmaq çətinidir. Daim eşidirik ki, döndən zəhərlənmə oldu, ictimai iaşə müəssisələrində kütləvi zəhərlənmə oldu. Deməli, həmin orzaq məhsullarının istehsalı, daşınması, saxlanması, utilizasiyası və bütövlükdə dövriyyəsi pro-

riyyədən çıxarılması istiqamətində ciddi tədbirlər görülür. Bu sahədə Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi ilə birgə həyata keçirilən tədbirlər öz müsbət nəticəsini vermişdir: "Aşkarlanan qanunsuz hallarla bağlı AQTƏ tərəfindən kompleks tədbirlərin miqyası genişləndirilib və qanunsuz fəaliyyət göstərən heyvan kəsimi məntəqələrinə, ictimai iaşə obyektlərinə və heyvan mənşəli məhsulların emalı sahələrinə həyata keçirilən nəzarət tədbirlərinin - reydlərin sayı artırılıb. Bununla bağlı olaraq Agentlik bir daha ictimai iaşə və heyvan mənşəli məhsul-

larının emalı müəssisələrinin sahiblərinə xəbərdarlıq edərək bildirir ki, baytarlıq nəzarətindən keçməmiş heyvan mənşəli məhsullardan istifadə olunması ilə bağlı hər hansı bir fakt aşkarlandıqda qanunvericilik çərçivəsində ən sərt tədbirlər həyata keçiriləcək. Eyni zamanda, istehlakçılara tövsiyə olunur ki, ictimai iaşə, satış və digər məkanlarda heyvan mənşəli məhsullar alarkən məhsulun baytarlıq nəzarətindən keçdiyini sübut edən sənədləri tələb etsinlər və mənşəyi məlum olmayan bu tipli qida məhsullarının istehlakına yol verməsinlər".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ, "Yeni Müsavat"

Dövlət qurumları

Səfərbər oldu

Dövriyyədəki tonlarla leş eti haralarda qarşımıza çıxma bilər? Adil Qeybullayev: "Belə leş şəbəkələri adətən kimlərsə himayəsində olur..."

şən əvvəllər eyni əməllərə görə məhkum olunmuş şəxslərin yaratdığı şəbəkənin üzvləri ifşa olunaraq məsuliyyətə cəlb ediliblər. Toplanmış materiallardan müəyyən edilib ki, mütəşəkkil dəstənin üzvləri bir müddətdir ki, qidaya yararsız, ölmüş iri buynuzlu mal və at etlərinin respublikanın müxtəlif rayonlarından toplanması, tədarükü və emalı ilə məşğul olublar.

Belə ki, mütəşəkkil dəstəyə rəhbərlik edən, əvvəllər məhkum olunmuş "Leş Tofiq" ləqəbli Alibəy Rzaxanov Abşeron rayonunun Güzdək qəsəbəsi ərazisində et tədarükü məntəqəsi yaradaraq qanuni fəaliyyət göstərən heyvan kəsimi sexi görüntüsü altında pərdələyərək cinayətkar şəbəkə yaradıb. O, qurduğu cinayətkar şəbəkə vasitəsilə rayonlardan mənşəyi məlum olmayan, qidaya yararsız, ölmüş heyvan etlərinin əsasən gecə saatlarında daşınmasını, emal edilməsini, satışa çıxarılmasını təşkil edib.

Əməliyyat tədbirləri zamanı müəyyən edilib ki, mütəşəkkil dəstənin rəhbərlərindən biri Əlifxan Rzaxanov Sabirabad rayonunun Xəlfəli kəndində eyni qaydada tədarük məntəqəsi yaradaraq mənşəyi məlum olmayan heyvan etlərini ətraf rayonlardan toplayaraq Alibəy Rzaxanova göndərilməsini təşkil edib. Dəstə üzvlərinə məxsus Abşeron rayonunun Güzdək qəsəbəsində, Sabirabad rayonunun Xəlfəli kəndində, Bakı şəhəri Nəri-

Adil Qeybullayev

manov rayonu ərazisində yerləşən sex, anbar və gizli saxlanma yerlərinə baxış keçirilərkən 40 tona yaxın qidaya yararsız, mənşəyi məlum olmayan mal və at eti aşkar olunub. Təyin olunmuş müvafiq ekspertizalarla aşkar olunmuş etin qidaya tam yararsız və insan sağlamlığına ciddi təhlükə mənbəyi olması təsdiq edilib.

Faktla bağlı Baş İdarədə cinayət işi başlanılaraq mütəşəkkil cinayətkar dəstəyə daxil olan 8 nəfər həbs edilib. Bu cinayətkar şəbəkə ilə əlbir olan şəxsiyyəti hələ ki müəyyən edilməyən digər şəxslərin də saxlanılaraq istintaqa cəlb edilməsi istiqamətində əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilib.

Növbəti tədbir sentyabrın 11-də Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsi əməkdaşlarının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin nümayəndələri ilə birgə Suraxanı rayonu ərazisində keçirilib. DİN-dən verilən məlumata görə, Hövsan qe-

seslərinin pozulması ilə bağlıdır".

A.Qeybullayevin sözlərinə görə, belə leş şəbəkələri adətən kimlərsə himayəsində olur: "Lakin bəzən son anda hansısa şəkildə onların cinayət əməli aşkarlanır, kimlərsə cəzalanır. Ancaq şəbəkə fəaliyyətinə bəzən davam edir. Təəssüflər olsun ki, ölkədə et və et məhsullarının baytarlıq nəzarətindən keçməsi formal xarakter daşıyır. Ətin üzərinə möhür vurulsa da, tərkibi yoxlanılmır. Ona görə son vaxtlar ölkədə brusellyoz, qara yara kimi xəstəliklər artır, hətta bəzən ölüm-lə nəticələnir. Bu cür etlərin qəbulu insanlarda müxtəlif xəstəliklərə, o cümlədən zoonoz infeksiyalara səbəb olur. Brusellyoz, Sibir xorası, toksoplazmoz kimi problemlərə gətirib çıxarır".

Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyindən isə "Yeni Müsavat"a bildirildi ki, qurum fəaliyyətə başladığı ilk gündən etibarən ölkədə qida təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində heyvan sağlamlığının təmin olunması və istehlak üçün yalnız baytarlıq müayinəsindən keçmiş heyvan mənşəli məhsulların istifadəsi ilə bağlı zəruri tədbirlər həyata keçirməkdədir. Bununla bağlı olaraq hüquq-mühafizə orqanları ilə birlikdə mütəmadi şəkildə mənşəyi məlum olmayan, istehlak üçün yararsız heyvan mənşəli məhsulların döv-

Isgəndər Həmidovdan xəbər var

Sabiq nazir ikinci əməliyyata hazırlaşır; Fuad Əliyev: "Əhval-ruhiyyəsi yaxşıdır..."

iki hissəyə parçalanmış Azərbaycan Xalq Hərəkatının (AXH) qurucusu, sabiq daxili işlər naziri Isgəndər Həmidovun səhərinə yaranan problemlər aylardır davam edir. Bir həftə öncə əməliyyat olunan keçmiş nazir ikinci əməliyyata hazırlaşır.

Bu barədə "Yeni Müsavat"a AXH-nin Qurultaya Hazırlıq üzrə Təşkilat Komitəsi sədrinin birinci müavini, Azərbaycan Liberal Demokrat Partiyasının sədri Fuad Əliyev məlumat verdi. O, I.Həmidovla telefon vasitəsilə əlaqə saxladığını bildirdi: "Isgəndər bəylə sentyabrın 12-də danışmışam. Keçən həftə əməliyyat olunub. İkinci əməliyyata hazırlaşır. İnşallah, gələn həftənin ikinci günü olmalıdır. Ümumi vəziyyəti normaldır. Hamıya salamları var. Çox pozitiv söhbətimiz oldu. Qurultayla, qurultaya hazırlıq işləri ilə maraqlandı. Onun haqqında dedi-qodu yayanlara da xüsusi salamlar dedim. Belə deyirdim, əhval-ruhiyyəsi yaxşı idi".

ALDP sədri AXH-nin fəaliyyətini davam etdirdiyini qeyd etdi: "Qurultaya Hazırlıq üzrə Təşkilat Komitəsi hər həftənin altıncı günü iclas keçirir. Təşkilat Komitəsinin üzvləri rayonlarda keçirilən konfranslarda iştirak edirlər. Keçən həftə 18 rayon və bir neçə qəsəbədə konfranslar keçirilib, qurultaya nümayəndələr seçilib. Bu həftə də 20-yə yaxın təşkilatlarda konfransların keçirilməsi nəzərdə tutulub və keçirilir. Bu qaydada işlərimiz davam etsə, protokolların 70 faizi Təşkilat Komitəsinə daxil olandan sonra qurultay gününü müəyyən etmək olacaq. Mənim fikrimcə, qurultay oktyabrın birinci on günüyündə keçirə bilərik".

Qeyd edək ki, AXH-nin əvvəlki kimi fəal olmadığı, əksinə, zəiflədiyi yönündə xəbərlərə tez-tez rast gəlirik. Xüsusilə, hərəkat iki hissəyə parçalanandan sonra fəaliyyətində daha çox gerilədi.

F.Əliyev AXH-nin əvvəlki kimi fəal olmaması barədə fikirlərlə haradasa razılaşıb, amma bunun səbəbləri barədə deyilənləri qəbul etmir: "Haradasa bu fikirlə razılaşımaq olar. Yay aylarında hamı istirahət etməyə daha çox meyllidir. Amma AXH üzvləri qurultayın keçirilməsi barədə qərar verdikləri üçün bu yay çox aktiv oldular. Rayonlarda konfrans qabağı təbliğat işlərini gücləndirdilər, yeni üzvləri qəbul etdilər və s. kimi işlər görüblər. AXH güclü olduğuna görə, hakimiyyət hərəkatı parçalamaq, dağıtmaq istəyib. Yaranan gündən üzvlərə, rəhbərliyə təzyiqlər edib, həbslər olub. Bir neçə üzvü ələ alıb, nəticədə qopmalar olub. Bütün bunlara baxmayaraq biz öz işimizi davam etdirmişik. Kim nə deyir-desin, AXH bu gün müxalifətin apancı qüvvələrindən biridir".

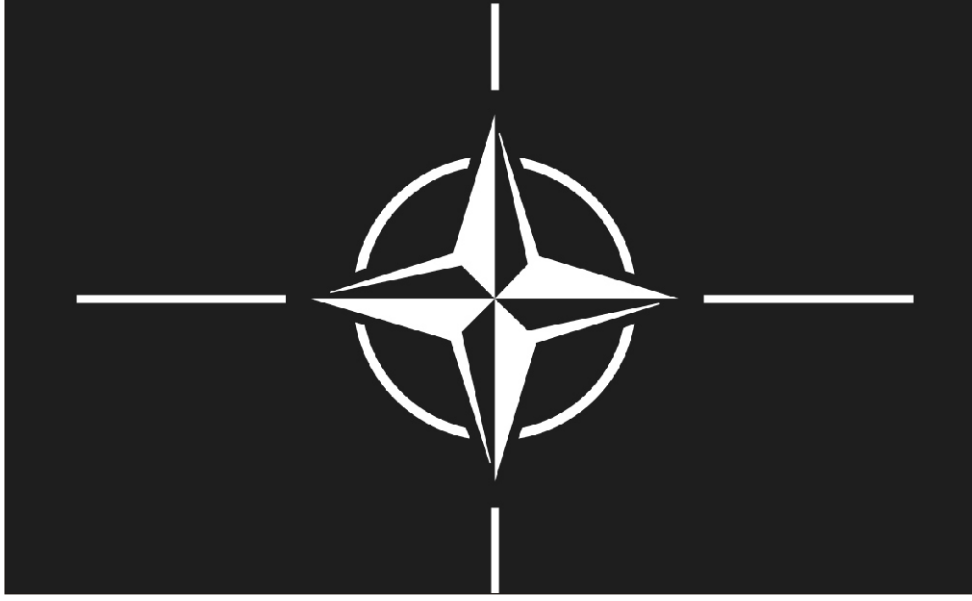
□ Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

NATO-nun keçmiş baş katibi Anders Foq Rasmussen Gürcüstan hakimiyyətini Abxaziya və Cənubi Osetiya olmadan alırsa qoşulmağı düşünməyə dəvət edib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, o, rəsmi Tiflisi Rusiyanın nəzarəti altında öz müstəqilliklərini elan edən torpaqlardan imtina etməyə çağırıb. Gürcüstanın Strategiya və İdarəetmə İnstitutunun rəhbəri Petr Mamradze isə bildirib ki, Rasmussen baş katib olanda da bu barədə danışmış. Politoloqun fikrincə, Rasmussen NATO-nun baş katibi postundan getdikdən sonra təşkilatın bu məsələ əlaqədar mövqeyi dəyişib.

"NATO-nun aparıcı ölkələri (ABŞ, İngiltərə, Almaniya, Fransa) arasında heç kim belə bir versiyanı - Gürcüstanı Abxaziya və Cənubi Osetiya olmadan alırsa qəbul etməyi düşünmür. İndi NATO-da tamamilə fərqli yanaşmalar var. Buna görə də Rasmussenin ifadəsi alyansın mövqeyini əks etdirmir", - deyir o qeyd edib. Mamradze hesab edir ki, NATO ancaq nəzəri cəhətdən Abxaziya və Cənubi Osetiya olmadan Gürcüstanın alyansa qoşulmasını tələb edə bilər.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlunun "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, Rasmussen yanlış formada açıqlama verib. Onun sözlərinə görə, sabiq katib fikrini belə ifadə edə bilərdi: "Ki, münaqişə olduğu halda üzvlük çətindir. NATO-nin nizamnaməsinə görə, daxili problemləri, separatçı bölgələri olan ölkənin alyansa üzvlüyü mümkün deyil. Amma Rasmussenin bu açıqlamasından belə çıxır ki, Cənubi Osetiya və Abxaziya elə Rusiyanın aneksiyasıdır".

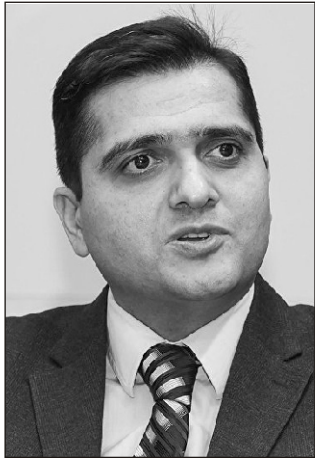
Politoloqun fikrincə, Gürcüstanın indiki şərtlərdə NATO-ya üzvlüyü mümkün deyil, amma imkanları genişlənir: "Məsələn, NATO-nun Gürcüstanda hərbi baza yaratmaq planı var, əməkdaşlıq genişlənir, hərbi təlimlər keçirilir. Belə vaxtda Rasmussenin açıqlaması Rusiyaya xidmət edir. Yəni ki, get problemdən qurtul, sonra gəl danışıq. Hələ ona da zəmanət verilmir ki, üzvlüyə qəbul ediləcəksən ya yox. O baxımdan eyni açıqlamanı

NATO keçmiş baş katibinin "torpaqları ver, alyansa qoşul" fikrinə Bakıdan reaksiyalar

Elxan Şahinoğlu: "Gürcüstan və Ukrayna heç vaxt buna getməyəcək, Azərbaycana da belə şərt qoyula bilməz, bu açıqlama Rusiyaya xidmət edir"

Tofiq Abbasov: "Gürcüstan kimi ölkələrin üreyinə toxunmurlar, bir tərəfdən isə Rusiyaya təzyiq məqsədi ilə üzvlük məsələsini gündəmdə saxlayırlar"

gərək Ukraynaya da aid eləsin. Hesab edirəm ki, ümumən zərərli bir çıxışdır, Rusiyaya manevr imkanları yaradır. NATO rəhbərliyi onun sözlərinə münasibət bildirməli və Rasmussenin mövqeyini bölüşmədiklərini açıqlamalıdır. Onsuz da NATO belə yanaşmışdır. Digər tərəfdən, Gürcüstan və Ukrayna heç vaxt torpaqlarından imtina etməzlər. Özünə hörmət edən dövlət buna getməz".

E.Şahinoğlu hesab edir ki, Azərbaycan qarşısında da belə şərt qoyula bilməz və rəsmi Bakı Qarabağın itirilməsi müqabilində alyansa üzvlüyə heç vaxt razı olmayacaq.

Siyasi analitik Tofiq Abbasovun sözlərinə görə, NATO nümayəndələri Gürcüstanı elə təkliflər verirlər ki, Tiflis heç vaxt bunları qəbul etməyəcək: "Əvvəla, Abxaziya və Cənubi Osetiya Gürcüstan torpaqlarıdır. İkincisi, onlar bu ərazilər uğrunda Gürcüstan beynəlxalq tribunalarında öz ərazi bütövlüyünü öne çıxarırlar. Ona görə bu ölkədə NATO-pərəst qüvvələr, Qərb dairələri çalışır ki, adekvat münasibət olsun. Amma ABŞ və Avropada siyasi dairələr postsovet ölkələrin müraciətlərini qeyri-ciddi qəbul edirlər. Onlar bir yandan Gürcüstan kimi ölkələrin üreyinə toxunmurlar, bir tərəfdən isə Rusiyaya təzyiq məqsədi ilə NATO-ya üzvlük məsələsini gündəmdə saxlayırlar, həm də Rusi-

ya təsisatların yüksək olması ilə bu məsələlər ölçülmür. İlk növbədə aydın paradigmlər olmalıdır. Əgər bizə yuxarıdan aşağı baxırlarsa, bərabər hüquqlu tərəfdaşlığın tələblərini özləri pozurlarsa, hansı səmərədən danışıq bilirik? Avropa, ABŞ Rusiya ilə hansısa münasibətdə Ukrayna və Gürcüstanın maraqlarını təslim edirlər. Ona görə Tiflis gərək NATO-nun qapısını çox döyməsin, müraciətləri azaltsın, diqqəti daxili inkişafa yönəlsin, sonra üzvlük üçün zərurət yaranacaq".

Qeyd edək ki, Gürcüstan hakimiyyət nümayəndələri Rasmussenin təklifini yolverilməz adlandırdı: "Gürcüstan istənilən təşkilata beynəlxalq ictimaiyyət, o cümlədən də NATO tərəfindən tanınan əraziləri və sərhədləri nəzərə alınmaqla qəbul edilməlidir" - Rasmussenin təklifinə parlament çoxluğunun lideri, hakim "Gürcü arzusu"nun üzvü Giya Volski belə cavab verib.

Müdafie və təhlükəsizlik üzrə parlament komitəsinin sədri İrakli Sesişvili bildirib ki, Gürcüstanın ərazi bütövlüyü heç vaxt şübhə altına alınmamalıdır. Müxalif "Avropa Gürcüstanı" partiyasının liderlərindən biri Qiqa Bokeriya isə deyib ki, Rasmussenin təklifi Gürcüstanın maraqlarına cavab verir.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Sərdar Cəlaloğlu 2003-cü ilin gizlinlərini açdı

ADP sədri: "Etibar Məmmədovun vahid namizədliyi məsələsi qətiyyətlə olmayıb, bu məsələ heç ağılımıza da gəlmirdi..."

AMİP katibi Əli Orucov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, 2003-cü ildə ölkənin müxalifət düşərgəsi Etibar Məmmədovun namizədliyi üzərində dayanıb. Hətta AXCP, Müsavat, ADP və AMİP liderlərinin Londonda keçirilən zirvə toplantısında müxalifətin vahid namizədi kimi Etibar Məmmədovun irəli sürülməsi barədə ilkin razılığa gəlinmədiyini deyib və sonradan bu razılışmaya Moskvada mühacirətdə olan sabiq prezident Ayaz Mütəllibov da qoşuldu.

AMİP rəsmisinin bu açıqlamasına **ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu** münasibət bildirib. "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Sərdar Cəlaloğlu deyib ki, 2003-cü ildə ADP-nin baş katibi idi və prezident seçkiləri ilə bağlı müxalifətdaxilində gedən proseslər barədə hadisələrin iştirakçısı olaraq tam məlumatlı olub. Etibar Məmmədovun vahid namizəd olması barədə razılıq əldə olunduğu barədə deyilənlər həqiqəti əks etdirmir. Çünki belə bir razılıq olmayıb: "ADP 2003-cü ildə Etibar Məmmədovun vahid namizəd olması məsələsinə dəstək verməyib. Sadəcə olaraq seçkidən öncə Lon-

donda 4 partiya lideri arasında məlum görüş olmuşdu. Həmin görüşdə liderlər razılışmışdılar ki, seçki kampaniyasının gedişində kimin xalq arasında reytinginin çox olduğu, kimin seçki mitinglərinə çox sayda insan qatıldığı müşahidə edilərsə həmin namizədin ətrafında hamı birləşsin və sonda vahid namizəd olaraq onu müdafie etsin. Seçki kampaniyasının bir müddəti arxada qaldıqdan sonra Əli Kərimli məni dəvət etdi və dedi ki, İsa Qəmbərin mitingləri onun Etibar Məmmədovdan açıq-aşkar üstünlüyə, daha çox xalq dəstəyinə malik olduğunu göstərir, ona görə də London razılışmamıza

görə gəlin İsa Qəmbəri vahid namizəd elan edək. Əli Kərimli bildirdi ki, bu barədə Etibar Məmmədovla da danışacaq. Mən də Rəsul Quliyevlə bu barədə danışdım və Rəsul Quliyev də razılışmaya əməl edərək İsa Qəmbəri dəstəkləməyə hazır olduğunu dedi. Getdim İsa Qəmbərin yanına bütün bunlar barədə məlumat verdim. Sonra Əli Kərimli ilə Etibar Məmmədov İsa Qəmbərlə "Kiyev" restoranında görüşmüşdülər. Orada İsa Qəmbəri aldatmışdılar ki, guya Rəsul Quliyev heç bir böyük vəzifə istəmədiyini deyib. Həmçinin orada İsa bəyə onun nami-

zədliyini Prezident Şurası yaradılacağı, Etibar Məmmədovun həmin Şuraya sədr təyin edilməsi, Əli Kərimlinin baş nazir olması şərtləri ilə dəstəkləməyə hazır olduqlarını demişdilər. Əgər Etibar Məmmədovun müxalifətin vahid namizədi olması barədə razılıq var idisə onlar niyə gedib İsa Qəmbərlə belə bir danışıq aparmışdılar? Etibar Məmmədovun vahid namizədliyi məsələsi qətiyyətlə olmayıb. Bu məsələ o zaman heç bizim ağılımıza belə gəlmirdi. Sadəcə olaraq bizim partiyada Qurban Məmmədov, Aydın Quliyev və digər bir-iki nəfər Etibar Məmmədovun namizədliyinin müdafie edirdilər. Əvvəllər Rəsul Quliyevdə də Etibar Məmmədovu müdafie etməyə meyli hiss edilirdi. Lakin mən qətiyyətlə bu mövqeyi əleyhinə idim. Seçkiyə az qalmış gəcə saat üçdə Rəsul Quliyevlə İsa Qəmbər arasında İsa Qəmbərin dəstəklənməsi barədə protokol imzalandı. London razılışmasının şərtlərini əsas tutaraq Rəsul Quliyev bu protokolu imzalamışdı. Protokolda İsa Qəmbərin pre-

zident seçiləcəyi halda Rəsul Quliyevin baş nazir olacağı da əksini tapmışdı".

S.Cəlaloğlu onu da xatırlatdı ki, Əli Kərimlinin sonradan Etibar Məmmədovu dəstəkləməsi vəzifə bölgüsündən narazı qalması ilə bağlı olub: "Mənim bir səhvim oldu. Əli Kərimliyə dedim ki, Etibar Məmmədov Milli Məclisin sədri olacaq, sən də olacaqsan Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri. Əli Kərimli bu təklifin əsli İsa Qəmbərin mövqeyi olduğunu bildiyindən bunu real təklif kimi qəbul edərkən narazı qalıb. Əli Kərimli Etibar Məmmədovun baş nazir, özünün isə Milli Məclisin sədri olmasını istəyirdi. İsa Qəmbəri də buna görə dəstəkləmək istəyində idi. Rəsul Quliyevin baş nazir olacağı məsələsinin ortaya çıxmasından sonra Əli Kərimli Etibar Məmmədovu dəstəklədi. Beləliklə, müxalifətin bütün qüvvələrinin vahid namizədlə seçki qutusunda getməsi planı pozuldu. Bu iki şəxsin mövqeyi hakimiyyət dəyişikliyinə imkan verməyən məsələlərdən biri oldu. Əli Kərimlinin Etibar Məmmədovu dəstəkləməsi Etibar Məmmədovun müxalifətin vahid namizədi olması demək deyildi".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Tovuz rayon məhkəməsinin sabiq sədri Firudin Ələkbərli dünən odlu silahdan açılan atəşlə öldürüldü. Sabiq məhkəmə sədrini onun öz həmyerlisi, rayonda tanınan iş adamlarından olan Əli Şəmiyev qətlə yetirib. Baş vermiş hadisə ilə bağlı bir neçə versiya var.

Bilinən odur ki, tərəflərin son 5-6 aya qədər normal münasibətləri olub. Sonradan isə tərəflər arasında nifaq düşüb. Firudin Ələkbərli və Əli Şəmiyev arasında mübahisə rayon ərazisində fəaliyyət göstərən, sonuncuya məxsus restoran-saunada natişizliyin olması və restoranın çirkab sularının çaya axıdılmasına qarşı sabiq sədrin sərt münasibət göstərməsi olub. Belə ki, Firudin Ələkbərli dəfələrlə restorandakı vəziyyətlə bağlı hüquq-mühafizə orqanlarına və aidiyyəti idarələrə şikayət məktubu ünvanlayıb. Bundan başqa, Firudin Ələkbərli restorandakı vəziyyətlə bağlı Tovuz Rayon Məhkəməsinə iddia verib. Məhkəmədə keçirilən proses zamanı hakim Əli Şəmiyevin xəyriyə qərar çıxarıb. Bundan sonra tərəflər arasında münasibətlər daha da gərginləşməyə başlayıb və onlar bir neçə dəfə mübahisə ediblər. Sonuncu görüş zamanı tərəflər yenidən mübahisə ediblər. Hadisə şahidləri "Report"-un yerli bürosuna bildirdikləri ki, Əli Şəmiyev Firudin Ələkbərliyə bir daha onun barəsində şikayət etməməyi tələb edib. Firudin Ələkbərli isə öləne qədər ondan əl çəkməyəcəyini deyib. Bu zaman Əli Şəmiyev üstündə gəzdirdiyi TT markalı tapança ilə ona tərəf bir neçə dəfə atəş açdı. Güllələrdən 3-ü Firudin Ələkbərliyə dəyib. Ağır xəsarət alan Firudin Ələkbərli xəstəxanaya çatdırılsa da, kəskin qanitmədən dünyasını dəyişib.

Firudin Ələkbərliyin güllələnməsi ilə bağlı digər bir versiyaya görə o, vaxtilə Əli Şəmiyevə vəkillik edib. Lakin xidmətinə görə Şəmiyev ona ödəməli olan 5 min manatı verməyib. Buna görə tərəflərin arasında dəfələrlə mübahisə olub, sonuncu mübahisə isə qan tökülməsi ilə başa çatdı.

Axar.az isə rayondakı mənbəyə istinad edərək xəbər verir ki,

Tanınmış hərəkətçi-hüquqşünası iş adamı ofisində qətl etdi - Tovuzda şok olay

Sabiq nazir müavini ilə qohum olan iş adamı sabiq məhkəmə sədrini güllələdi; kriminal olayın təfərrüatı "Yeni Müsavat" da...

Firudin Ələkbərli

təxminən 5-6 ay əvvəl özünü jurnalist kimi təqdim edən 3 nəfər Əli Şəmiyevin oteline gedərək, erazidə gəl salınmasının düzgün olma-

dığını bildirib. Həmin 3 nəfərdən biri də Firudin Ələkbərli olub. Firudin Ələkbərliyin gölün içməli su

hövzəsinin üstündə olduğunu əsas gətirərək, Əli Şəmiyevdən qeyri-qanuni fəaliyyətinə görə pul tələb etdiyini deyilir. Hətta Firudin Ələkbərli dəfələrlə sözügedən məsələ ilə bağlı ölkə başçısı İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya məktub yazıb. Əli Şəmiyev isə qeyri-qanuni fəaliyyət göstərmədiyini bildirərək, pul verməkdən imtina edib.

"Sabiq məhkəmə sədri Ələkbərli Əli Şəmiyevə o həddə çatdı ki, iş adamı bezib və onu güllələyib", - mənbə bildirib. Mənbənin sözlərinə görə, Firudin Ələkbərli vaxtilə iş adamına vəkillik etdiyinə görə ala bilmədiyi 5 min manatın müqabilində aralarında problem yaranması haqda yayı-

lan məlumatlar həqiqətə uyğun deyil.

Bilinən odur ki, Firudin Ələkbərli qətlə yetirən Əli Şəmiyev bir neçə məmurla yaxın qohumdur. Bu haqda redaksiyamıza daxil olan məlumatda bildirilir ki, Əli Şəmiyev "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sabiq rəhbəri Arif Əsgərovun qudasıdır. Restoranı, oteli, gölləri və digər biznes obyektləri var. O, vaxtilə Tovuzda neqiyat idarələrində rəis vəzifələrində çalışıb. Əsasən Rusiyada yaşayan Əli Şəmiyev Tovuzun dağ kəndlərindən birində kəndi su ilə təmin edən bulağı həyatına yönləndirib və orada özünə göl düzəldibmiş. Yerli sakinlərin dövlət qurumlarına şikayətlərini də eşidən olmayıb.

məsinin sədri olmuşdu. Hakimiyyət dəyişikliyinə sonra ona verilən sifariş icra etmədiyi, işdən qanunsuzluqlar üstündə qovulmuş birini işinə bərpa etmədiyi üçün özünü qanunsuz olaraq vəzifəsindən kənarlaşdırdılar. Bundan sonra nümayəndə kimi fəaliyyət göstərdi".

Firudin Ələkbərli milli azadlıq hərəkatının fəal üzvlərindən, Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin Tovuz rayon şöbəsinin qurucu rəhbərlərindən biri olub. Hər zaman ictimai-siyasi fəallığı ilə seçilib, son vaxtlar "Azərbaycan" kanalında müxtəlif işgüzar materiallarla çıxış edib. Bu məqam da qətlə bağlı digər məqamların ola bilməsi haqda xəbərlərə yol açıb.

Qətdən sonra Əli Şəmiyev

Qətdən sonra Firudin Ələkbərli haqda yayılan məlumatlarda onun hakimliyinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi qeyd olunur.

Vəkil Osman Kazimov "Yeni Müsavat"a deyib ki, 1995-ci ildə Firudin Ələkbərli sifariş icra etmədiyinə görə onu qanunsuz olaraq vəzifəsindən kənarlaşdırdılar. Vəkilin sözlərinə görə, Firudin Ələkbərli ilə 1984-89-cu illərdə Bakı Dövlət Universitetində birgə təhsil alıblar. O, Firudin Ələkbərliyin fəaliyyətinə xitam verilməsi ilə bağlı bunları deyib: "Tələbəlik illərində yataqxanada bir otaqda qalmışdıq. Xalq hərəkatı başlayandan Firudin hərəkatda idi. Firudin prinsipial, vicdanlı, cəsarətli insan idi. Xalq Cəbhəsi hakimiyyəti dövründə Tovuz Rayon Məhkə-

həbs olunub. Faktla bağlı Tovuz rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120-ci - qəsdən adam öldürmə maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. Cinayət işi üzrə istintaqın davam etdirilməsi Baş Prokurorluğun Ağır cinayətlərə dair işlər üzrə istintaq idarəsinə tapşırılıb. Əli Şəmiyev qanunsuz olaraq odlu silah gəzdirmə ittihamının veriləcəyi də gözlənilir.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin rəhbəri Eldar Sulatanov isə Report-a bildirdi ki, iş üzrə bütün halların tam, hərtərəfli və obyektiv araşdırılması istiqamətində zəruri istintaq hərəkatları və əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.

□ **E.MƏMMƏDLİYEV, "Yeni Müsavat"**

Müxalifətdən YAP-çı deputatın dediklərinə sərt reaksiya

Ölkə müxalifətinin mitinq məkanı kimi tanınan Bakının Yasamal rayonundakı İdman-Sağlamlıq Kompleksinin ("Məhsul" stadionu) təmir və tikinti işləri ilə əlaqədar qapadılmasından sonra yaranan müzakirələr artır. Bununla bağlı ən müxtəlif mövqelərə rast gəlinir.

Müxalifət düşərgəsi hesab edir ki, hakimiyyət bu yolla onların paytaxtdakı "son qalası"nı ələ keçirir və gələcəkdə mitinqlərin keçirilməməsi üçün zəmin hazırlayır, yeni mitinq müraciətləri ediləndə "Məhsul stadionu"nda təmir və tikinti işlərinin getdiyi əsas gətiriləcək. Müxalifətin irəli sürdüyü digər iddia da ondan ibarətdir ki, mitinq üçün aidiyyəti quruma müraciət ediləndə, şəhərə uzaq olan bir yerdə aksiyaya icazə verilməyəcək.

YAP-çı deputat, "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Bəxtiyar Sadiqov isə "Yeni Müsavat"-ın ötən sayına verdiyi açıqlamada hazırda ölkəmizdə mitinq keçirməyə heç bir zərurət olmadığını bildirib.

AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslı bildirdi ki, son zamanlar sanki Milli Məclisin deputatları iqtidarı rüsvay etmək üçün yanışa çıxıblar: "Demək olar ki, hər gün bir deputat absurd fikirləri ilə gündəmi zəbt edir. O gün də yəqin Bəxtiyar müəllimin növbəsi imiş. Bu ümumiyyətlə, nə yanaşmadır? İqtidar nümayəndələri niyə müxa-

lifətə yol göstərməyə, məsləhət verməyə cəhd edirlər? Əgər bu qədər bilgilidirlərsə, dövlət və xalq saldıqları hazırkı çətin vəziyyətdən çıxarmağa çalışsınlar. Müxalifət nəyi necə edəcəyini gözlə bilir. Mitinq təşkil etmək və nə zaman bunu etmək hər bir vətəndaşın, eyni zamanda, siyasi partiyaların konstitusion hüququdur. Heç kəmin bu hüququ qeyri-qanuni şəkildə məhdudlaşdırmağa səlahiyyəti yoxdur. Bəxtiyar müəllimə xatırlatmaq istəyirəm ki, elə məhz buna sərbəst toplaşma azadlığı deyilir. Mən düşünürəm ki, bu gün nəinki mitinqlərə ehtiyac var, hətta yüz minlik mitinqlərə ehtiyac var. Məncə, hər kəs öz işiylə məşğul olsa yaxşıdır. Bəxtiyar müəllim müxalifətə yol göstərməkəndə, dövlət büdcəsi hesabına maliyyələşən qəzetin satış tirajını artırmağın yollarını düşünsün".

Aydınlar Partiyasının sədri Qulamhüseyn Əlibəyli isə qeyd etdi ki, Bəxtiyar Sadiqov hakim partiya və hakimiyyətin mövqeyindən çıxış etməyə çalışır: "Mitinqlər fundamental hesab olunan

Tural Abbaslı: "Bəxtiyar müəllimə xatırlatmaq istəyirəm ki..."
Qulamhüseyn Əlibəyli: "İnsanların hüquqlarını pozmaq olmaz"
Əli Orucov: "Mitinqlərə zərurət olub-olmadığını o müəyyənləşdirmir"

əsas insan hüquqlarından biridir. Bu, hər bir vətəndaşın təkə toplaşmaq imkanı deyil, həm də öz fikrini sərbəst ifadə etmək imkanıdır. Nə zaman mitinq ola bilər, yaxud ola bilməz kimi fikirlər çox yanlışdır. Belə fikirlər daha çox sərbəst toplaşmaq azadlığını bilməməkdən daha çox irəli gəlir. Hər bir vətəndaş və ya siyasi təşkilat istənilən zaman sərbəst toplaşmaq hüququunu reallaşdırmaq imkanına malikdir. Düzdür, Azərbaycan hakimiyyəti bu ilin yanvarından etibarən mitinqlərin keçirilmə-

məsinə faktiki qadağan edərək, müraciətlərə mənfi cavab verir. Bu, çox yanlış bir siyasətdir. İnsanlara sərbəst toplaşmaq, sözü-nü demək imkanları yaratmaq lazımdır. Çünki nə rəsmi qəzetlərdə, nə televiziyalarda, nə də özəl telekanallarda səslənənlər bir çox hallarda Azərbaycan cəmiyyətinin fikrini tam əks etdirmir. Ona görə də cəmiyyət alternativ fikir, söz eşitmək istəyir. Bu baxımdan mitinqlər əlverişli imkanlardan biridir. Kimsə öz fikrini cəmiyyətlə birlikdə ifadə edib mitinq

keçirmək istəyirsə, saylarının nə qədər olmasından asılı olmayaraq, insanlar bir yerə toplaşmaq istəyirlər. Bunun üçün də heç zaman mitinqləri qadağan etmək olmaz. Düzdür, Azərbaycana xarici müdaxilə təhlükələri hər zaman qalır, müharibə vəziyyəti 20 ildən çoxdur davam edir. Amma bunları bəhanə edib insanların hüquqlarını pozmaq olmaz".

AMİP katibi Əli Orucov kifiyyət qədər sərt danışdı: "Bilirsiniz, hakimiyyət nümayəndələri insanların pozulan hüquqlarını əl arqı-

mentlərlə əsaslandırmağa çalışırlar ki, heyret doğurmaya bilməz. Ya onları düşüncələri bu qədərdir, ya məsələlərə qeyri-ciddi yanaşırlar, ya da cəmiyyəti ələ salırlar. Vətəndaşların konstitusion hüquqlarına, beynəlxalq hüququn verdiyi hüquqlarına bu cür bəsit yanaşma sivil dünyanın heç yerində yoxdur. Əvvəla Bəxtiyar Sadiqov bilməlidir ki, mitinqlərə zərurət olub-olmadığını o müəyyənləşdirmir. Buna mitinqlər keçirmək istəyən siyasi qüvvələr, yaxud da sivil toplumun özü qərar verir. İkincisi də mitinqlər siyasi qüvvələrin mövcudluğu üçün keçirilmir. Bu, siyasi iradənin, hər hansı bir tələbin, istəyin qəbul edilməsi üçün ictimai təzyiç vasitələrindən biridir. Demokratik ölkələrdə kütləvi aksiyalara daha çox sindikatlar, yeni həmkarlar əl atırlar. Mitinqlər həm də hansısa məsləyə dair kütləvi etiraz formasıdır. Bu mübarizə formasından istifadə etmək də siyasi partiyaların haqqıdır. Azərbaycanda təəssüflər olsun ki, kütləvi aksiyaların, hətta flaqmoblarnın keçirilməsinə iqtidar tərəfindən məhdudiyyətlər qoyulub. Mitinqlər, kütləvi aksiyalar vətəndaş və siyasi institutlar arasında sıx əlaqə deməkdir. Hesab edirik ki, Azərbaycanda hakimiyyət siyasi mübarizə və siyasi rəqabət yolunda nə qədər süni maneələr yaratsa, cəmiyyəti bir o qədər özünə qarşı radikallaşdıracaq, təhlükəli radikal qruplaşmaların meydana sulamasının yolunu açacaq".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

120 min inanc...

Samir SARI

Dünən ayın 13-ü və günlərdən cüməydi. Yəqin ki, çoxunuz ayın 13-nün cümə gününə təsadüf etməsinin nəhs sayıldığı barədə bilirsiniz. Google axtarış saytında bu barədə xeyli informasiyalar və o informasiyalarda da müxtəlif versiyalar var.

Heç bir versiya həqiqətə tam uyğun deyil. Hamısı yarımcıdır, yanlışdır. Ayın cüməyə təsadüf edən 13-cü günün nəyə görə nəhs olmasına dair elmi hipotez yoxdur. Ona qalsa hər il azı 4 dəfə ayın 13-ü cümə gününə düşür və heç bir global fəlakət baş vermir.

Düzdür, həmin gün qəzaya düşənlər, başına pis iş gələn xeyli adam olur, amma bu iş də belədir ki, həmin hadisələr yanvarın 1-dən başlayaraq ta dekabrın 31-nə qədər yüz minlərlə adamın başına gəlir - bazar ertəndən bazar gününə qədər. Hər gün. Hər saat.

Elədirsə, bəs insanlar nədən "13-ü, cümə" deyər belə günlərə önəm verirlər? Bu, kor-koranə inandır və başqa bir şey deyil.

Dünyada nə qədər xalq varsa, hamısının 40 dənə bu cür yalan-yanlış inancları var. 3 mini (dünyadakı xalqların təxmini sayı) 40-a (kor inancların miqdarı) vursaq, 120 min alınar və bu da o demək olar ki, Yer üzündə 120 min inanc var.

Yer demişkən, milyonlarla insan inanır ki, Yer planeti kürə şəkilində deyil, hamardır. İnancları budur. Belə adamlar asanlıqla "alimlər qələt edir, NASA başını asteroidə döyür, Yer düzdür, vəssalam" deyər, Yerini iki öküzün buynuzunda durduğuna (zəlzələlər də bu üzəndən olmuş, öküz buynuzunu tərpedir axı hər dəfə) inanırlar.

İnduslar inanırlar ki, inək müqəddəs heyvandır. Əslində doğru fikirdir, inək gerçəkdən bəşər övladı üçün çox faydalıdır, amma eti yeyilməyəcək, südü içilməyəcək, dərisi istifadə edilməyəcək qədər müqəddəs deyil. Yeri gələndə biz onun yüzünü birdən qurban kəsə bilirik. Amma induslar əllərini iç-içə qapayıb üzünə qaldırır, sitayiş edirlər. İndi inəyin ətinin, südünün faydalı olduğuna inanan bizmi düz yoldaydıq, yoxsa ona sitayiş və hörmət edən indusları?

Prinsipcə, biz gerek onların inancına hörmət edək, yanlarında inək kəsməyə, yeməyə. Onlar da gerek bizim inancımıza hörmət eləsinlər, süfrəyə xaşlama-kələpür gələndə basıb yesinlər.

Ölkəmizdə və başqa yerlərdə qara pişiklə bağlı inanc var, guya qara pişik adamın qabağından keçəndə işi düz gəlmirmiş. Özüm şəxsən yüz dəfə görmüşəm, qabağından qara pişik keçən adam yolunu dəyişir, dəyişə bilməsə də, yerində üç dəfə fırlanır, tilsimi qırır. Sükan arxasında olduğu üçün yerində fırlanmaq imkanı olmayan adamın da başındakı papağı üç dəfə fırladaraq, qara pişiyin nəhsini neytrallaşdırdığını görmüşəm.

Nə edəsən, insanlar belə şeylərə inanırlar. Ha de, ha yaz. Pirlərin xərçəng xəstəsini sağaldacağına inananlar var. Ocağın korazehin abituriyenti 666 balla Tibb Universitetinə düzəldəcəyinə inam bəsləyənlər var. Seyid qaloşunun, tūpürçəyinin şəfəverici gücünə inananlar var. Tibb professorunun yazdığı resepti kənara atıb 4-cü sinif təhsili olan dələduz ekstrasensin üstünə qaçanlar, mollalardan müalicəvi dualar satın alanlar var. Bir deyil, beş deyil. Yuxarıda dediyim kimi, 120 mindir.

Belə şeylərə qarşı nəse yazanda da ziyalı dostlar deyirlər ki, bu, inanc məsələsidir, hörmət etmək lazımdır. Deyirsən, yanlışdır axı, cəhələtdir, xurafatdır. Deyirlər, özü bilər, Allahı bilər, adam ona inanır, biz də məcburuq hörmət edək.

Olmur axı. Görürsən, adam yanlış inancına boyun əyərək uçuruma gedir, ona demək lazımdır ki, dayan, boş şeylərə, cinlərə, iblislərə, cürbəcür mələklərə inanma. Məsələn, Şabranda kimsə Murad adlı oğlanın içinə girmiş cini nar çubuğuyla çıxarmağa çalışan yeddi gəncə "belə etməyin" desəydi, nə Murad ölərdi, nə də bu gün o yeddi nəfər hakim qarşısında durardı. Amma hiss olunur ki, hamı onların inancına hörmət edib, heç nə deməyiblər.

Dediyim odur ki, bir şeyə inananda baxmaq, görək, elm nə deyir. Nyutonun qanunlarına, Eynşteynin nisbilik nəzəriyyəsinə, Mendeleyev cədvəlinə, cəhənnəm, Lütfi Zadənin qeyri-səlis məntiqinə inanmaq lazımdır, axşam çağı yerə tökülən isti suyun cinin balalarını yandırmasına yox.

P.S. Şair də deyir, könül verməzlər şər vaxtı. Niyə vermirlər, ay qardaş? Axşamüstü könül verəndə nə olur? Dünyanın dördü üçü evlilik təklifini şam yeməyi zamanı edir (bu zarafatdır, şair inciməsin).

11 sentyabrda Ana Vətən Partiyasının təşəbbüsü ilə "Ölkəmizdəki siyasi proseslərə xarici müdaxilənin yolverilməzliyi" mövzusunda keçirilən dəyirmi masada iştirak edənlərdən biri Beynəlxalq və Strateji Tədqiqatlar Mərkəzinin direktoru Eldar Namazov "Yeni Müsavat"a müsahibəsində bildirib ki, əslində Azərbaycana daha ciddi xarici təhlükələr mövcuddur. Qeyd edib ki, iqtidar-müxalifət münasibətlərini tamamilə yeni müstəvidə qurulmalıdır.

rəkkəb geopolitik, coğrafi bir durumdayıq. Ona görə də xarici təhlükələri qulaqardına vurmaq olmaz, bu, çox ciddidir! Biz bu məsələlərə ciddi yanaşmasaq, bizi daha böyük bəlalər gözləyər bilər! Dediyim kimi, bu təhlükələrlə yanaşı, bizim çox ciddi imkanlarımız da var. Bu proseslərdə nəinki Qarabağı, nəinki tarixi torpağımız olan Zəngəzuru qaytara bilirik, hətta daha

Nəsirov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, iqtidar və müxalifət partiyalarının ümummilli məsələlərdə iki kateqoriyaya bölünməsi qəbul edilməzdir: "Dövlətçiliyimizə, müstəqilliyə, ərazi bütövlüyümü zə qarşı təhdidlər varsa və bu təhdidlər kəskinləşsə heç şübhəsiz ki, iqtidar və müxalifət bir yumruq kimi birləşməli, dövlətçiliyin müdafiəsinə qalxmaldır. Azər-

proseslərin getdiyi göz qarşısındadır. Eyni zamanda, bütün reallıqlar fonunda Azərbaycanda sabitlik var, təhlükəsizlik mühiti formalaşmış, inkişaf edir. Buna görə də dünyadakı ksenofob, islamafob qüvvələr, xüsusilə də erməni lobbisi ciddi cəhdlə çalışırlar ki, Azərbaycanı da o qaynar hadisələrin tüğyan etdiyi ölkələrə bənzətsinlər. Həmin qüvvələr

YAP müxalifətlə münasibətləri sıxlaşdırmaq istəyir

Elman Nəsirov: "Hazırkı vəziyyətdə iqtidarla müxalifətin monolit mövqe ortaya qoymasına ehtiyac var..."

"Mən əminəm ki, bu təhlükələr çox ciddidir. Təbii, mən o qənaətdə deyiləm ki, bu təhlükə xaricdə kimlərsə rəsmilərə ünvanlı söyüşləri ilə bağlıdır. Əslinə qalsa, daha ciddi xarici təhlükələr mövcuddur. Azərbaycanın müstəqilliyini qəbul etməyən qonşularımız var. Elə bilirsiniz "Gülüstan" və "Türkmənçay" müqaviləsi sindromu bitib? Biz İrandan tez-tez səslər eşidirik ki, "Şimali Azərbaycan bizim ərazilərimizdir". Rusiyadan səslər eşidirik ki, bu, keçmiş SSRİ-nin ərazisidir və Rusiyanın təsir dairəsinə daxildir, Rusiya burada əsas söz sahibi olmalıdır. Həmçinin bizə qonşu olan bədnam millət torpaqlarımızı işğal edib və ərazilərimizdən çıxmaq fikrində deyil. Yəni belə mü-

böyük məqsədlərə çatmaq üçün bizim kifayət qədər imkanlarımız mövcuddur. Buna nail olmaq üçün ilk növbədə ölkə daxilində dediyim birliyi və sabitliyi yaratmalıyıq. Eyni zamanda, bizim milli maraqlarımızla üst-üstə düşən güclü dövlətlər var, onların maraqlarımızla bizim maraqlarımızla üst-üstə düşür. Biz onlarla çox sıx əməkdaşlıq etməliyik və bu məqsədlərə çatmaq üçün onların da dəstəyindən yararlanmalıyıq. Belə bir vəziyyətdə iqtidar-müxalifət münasibətlərini tamamilə yeni müstəvidə qurulmalıyıq".

Bəs hakim Yeni Azərbaycan Partiyasında bu məsələyə münasibət necədir?

Yeni Azərbaycan Partiyasından deputat Elman

baycana qarşısı xarici təhlükələrin olduğunu cənab prezident İlham Əliyev də dəfələrlə vurğulayıb. Azərbaycanın xarici təhdidlərə qarşı müqaviməti böyükdür. Bizdə səfərbər olunmuş cəmiyyət var, vətəndaş həmrəyliyi var. Bu söylədiklərimin olmadığı ölkələrdə nələrin baş verdiyi hər kəsin gözü qarşısındadır. Xüsusilə də hazırda dünyamızda çox qorxulu tendensiyalar baş alıb gətməkdədir. Region dövlətlərinə yeni-yeni təsirlər, qanlı münaqişələr yaradılmaqdadır. Köhnə münaqişələr qızışdırılmaqdadır. Bu gün ABŞ-la Rusiyanın, İranla ABŞ-ın münasibətləri çox mürəkkəb ssenari üzrə inkişaf etməkdədir. Yəni bizim şimal və qonşumuzda hansı

çalışırdı ki, Azərbaycanı Livanı çevirsinlər. Bu gün isə həmin qüvvələr çalışır ki, Azərbaycanı Suriyaya, Bakını Dəməşqə çevirsinlər. Bunları biz bilirik. Azərbaycanda konstitusion rejimi devirmək, vətəndaş qarşıdurması yaratmaq, ölkəni vətəndaş müharibəsinə sürükləmək, Azərbaycan dövlətçiliyini məhv etmək kimi hədəflər seçənlər var. Onların sırasında xaricdə məskunlaşmış sapı özümüzə olan "baltalar" da var. Onlara siyasi müxalifət demək olmaz. Onlara siyasi mühacir də demək düzgün olmaz. O insanlar dövlətimizə xəyanət yolunu seçmiş insanlardır. Onlar xarici dairələrin əlində alətə çevrilmiş ünsürlərdir".

Deputat qeyd etdi ki, həm qonşu regionlarda baş verən reallıqlar kontekstində, xüsusilə də Qərb-Rusiya, Qərb-İran münasibətlərinin indiki vəziyyətində, həmçinin, artıq beynəlxalq hüquq faktiki olaraq işləməməyi reallığı fonunda heç şübhəsiz ki, iqtidar və müxalifət arasında daha sıx müstəvidə birlik vacibdir: "Yaranmış vəziyyətdə iqtidarla müxalifətin monolit mövqe ortaya qoymasına ehtiyac var. Azərbaycanda kaos yaratmaq istəyənlərin cavabı bu şəkildə verilməlidir. Çünki kaosdan ən ciddi zərbəni alan dövlətçiliyimiz, xalqımız olar. Bunu isə nə iqtidar, nə də müxalifət istəməz. Ona görə də ümummilli məsələlərdə-sabitliyin və təhlükəsizliyin qorunması, ərazi bütövlüyümüzün bərpası məsələsində, Azərbaycanın suverenliyinin müdafiəsi məsələsində birliyə daha böyük ehtiyac var. Münasibətlər bax bu müstəvidə inkişaf etməlidir. YAP ölkəmizin qorunmasına xidmət edəcək istənilən addımları, təşəbbüsləri dəstəkləyir".

□ **Etiyar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Görünən budur ki, Ermənistan hakimiyyətinin Qarabağ məsələsi ilə bağlı destruktiv fəaliyyəti rəsmi Bakının səbrini daşımaq üzrədir. Həm də onu demək olar ki, Azərbaycan dövlətinin Nikol Paşinyan hakimiyyətinə tanıdığı güzəştin limiti bitib.

Elə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) mətbuat xidmətindən son açıqlaması və Ermənistan hakimiyyətinə, o cümlədən beynəlxalq aləmə ünvanlanan mesajları da bunu deməyə əsas verir. Açıqlamada bildirilir ki, Ermənistanın təcavüzkar siyasətinin davam etməsi və hərbi işğala əsaslanan mövcud status-quo vəziyyətinin möhkəmlənməsinə yönəlik addımlar, o cümlədən bu ölkə rəhbərliyinin son dövrdə səsləndirdiyi anneksionist bəyanatlar əsasən daxili auditoriyaya yönəlmiş olsa belə, bölgədə vəziyyətin kəskinləşməsinə xidmət etdi. Qeyd olunub ki, onlar, beynəlxalq hüququn açıq şəkildə tapdalanması ilə yanaşı, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə beynəlxalq vasitəçilərin uzun illər apardığı səylərini demək olar ki, şübhə altına alan çox təhlükəli bir gərginlik yaratdı: "Azərbaycan hökuməti Ermənistan rəhbərliyinin məsuliyyətsiz ritorikasını münaqişənin həlli üzrə danışıqlar prosesini pozmaq cəhdi kimi dəyərləndirərək, bununla bağlı vaxtında qəti etirazını bildirdi və məsələ beynəlxalq təsisatların diqqətinə çatdırıldı. AR Xarici İşlər naziri tərəfindən BMT və ATƏT-in Baş katiblərinə, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrinə, eləcə də Minsk Qrupu üzv ölkələrinin xarici işlər nazirlərinə ünvanlanmış məktublarda Azərbaycan ərazilərinin işğalı və bu ərazilərdə tarixən yaşayan azərbaycanlıların qanlı etnik təmizlənməsi ilə nəticələnən Ermənistanın dövlət səviyyəsində işğalçılıq siyasətinin bu ölkə rəhbərliyinin son bəyanatlarında açıq şəkildə etiraf edildiyi vurğulandı və hərbi işğalın doğurduğu beynəlxalq hüquqi məsuliyyət məsələlərinə diqqət yönəldilərək, beynəlxalq ictimaiyyətin qəti mövqeyinin işğalçı Ermənistanın özünü cəzasızlıq şəraitində hiss etməsinə imkan verməməli olduğu qeyd edildi. Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən, həmçinin Qoşulmama Hərəkatı və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının bütün üzv dövlətlə-

rinə bu xüsusda eyni məzmunlu notalar ünvanlandı. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü öz şərhlərində mövcud vəziyyətlə bağlı narahatlığını ifadə edərək, verilən bəyanatların münaqişənin dinc yolla nizamlanmasına yönəldilmiş ümumi səylərin kontekstinə uyğun gəlməli və həssas danışıqlar prosesində tarazlığın pozulmasına gətirməməli olduğunu bəyan etdi. ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Ermənistan baş nazirinin bəyanatına münasibət bildirərək, şiddətli təbliğ edən və gərginliyi artıran ritorikadan uzaq olmağa və tərəfləri dialoq prosesinə diqqət yetirməyə çağırırdı. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu həlli üzrə Minsk Qrupunun həmsədr ölkələrinin vasitəçiliyi ilə uzun illərdir ki, aparılan danışıqların mahiyyətini münaqişənin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri, o cümlədən beynəlxalq təşkilatların qərar və qətnamələri, ilk növbədə isə BMT TŞ-nin məlum qətnamələri əsasında həllinin təmin edilməsi təşkil edir. Bu isə həmsədr ölkələrin bəyanatlarında, o cümlədən 9 mart 2019-cu il tarixli, dəfələrlə qeyd edildiyi kimi, Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərinin boşaldılması və bu torpaqlardan didərgin salınmış insanların öz evlərinə təhlükəsiz və ləyaqətlə geri dönüşünün təmin edilməsini nəzərdə tutur", - məlumatda bildirilir.

Bakı bəyan edib ki, Ermənistan rəhbərliyinin məsuliyyətsiz və destruktiv mövqeyi, sözdə hər zaman səsləndirdikləri münaqişənin sülh yolu ilə həllinə nəinki xidmət etmir, əksinə, münaqişənin həlli istiqamətində aparılan sonuncu müzakirələrin mahiyyəti ilə ziddiyyət təşkil edir və danışıqlar prosesinin məhv edilməsi cəhdi deməkdir. N.Paşinyan onu da birnəməli şəkildə dərk etməlidir ki, millətçi-təxribatçı dairələrin təzyiqi altında danışıqlar prosesini tərk edən tərəf mütləq uduzacaq. Buna görə də onun ATƏT-in Minsk Qrupunun vasitəçiliyi ilə Azərbaycanla razılaşmaqdan başqa çarəsi yoxdur. Ermənistan rəhbərliyi bu istiqamətdə ardıcıl və

Qarabağ

Azərbaycan Qarabağla bağlı diplomatik hücumu keçdi

Ərazi bütövlüyünə sayğısız yanaşan Fransaya nota verildi; Ermənistan hakimiyyətinə xəbərdarlıq edildi; ordumuz genişmiqyaslı hərbi təlimlərə start verir; **politoloq**: "Artıq Ermənistan üçün geri sayım başlayıb..."

dönməz şəkildə nə qədər sürətlə irəliləməyə başlasa, o qədər də tez erməni xalqı qonşuları ilə sülh şəraitində davamlı inkişaf yoluna qədəm qoya biləcək.

Rəsmi Bakı növbəti dəfə Ermənistan tərəfinə xatırladı ki, BMT Nizamnaməsinin 25-ci maddəsinə uyğun olaraq, bütün üzv ölkələr Təhlükəsizlik Şurasının qərarlarını yerinə yetirməlidirlər: "Bu müddəaya Ermənistan tərəfindən əməl edilməyəcəyi təqdirdə, BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə istinadən Azərbaycanın beynəlxalq tanınmış sərhədləri çərçivəsində suverenliyini bərpə edəcəyindən Ermənistan rəhbərliyi heç bir şübhə etməsin".

Bu bəyanatın verilməsi ilə eyni vaxtda Azərbaycan ordusunun irimiqyaslı hərbi təlimlərə başlamaqla bağlı qərar verməsi də işğalçı ölkəyə növbəti xəbərdarlıqdır. Məlumatla görə, Azərbaycan prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin təsdiq etdiyi plana əsasən sentyabrın 16-dən 20-dək Müdafiə nazirinin rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusunun müxtəlif qoşun növləri, qismləri, hərbi birlik və birləşmələrinin cəlb edilməsi ilə genişmiqyaslı əməliyyat-taktiki təlimləri keçiriləcək. Müdafiə Nazirliyinin açıqlamasında görə, təlimin mövzusunda dağlarda əks-hücum əməliyyatının təşkili və keçirilməsi, düşmən qruplaşmasının darmadağın edilməsi məqsədilə qabaqlayıcı zərbələri endirilməsi və azad edilmiş ərazilərdə əlverişli hədlərin tutulması üzrə fəaliyyətlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Təlimlərə 10.000 nəfərədək şəxsi heyət, 100-dən çox tank və digər zirehli texnika, 120 müxtəlif çaplı raket və artilleriya qurğusu, reaktiv yayılım atəş sistemi və minaatanlar, 20-dək ordu və cəbhə aviasiyası və müxtəlif təyinatlı pilotsuz

uçuş aparatları cəlb olunacaq.

Məlumatda deyilir ki, mürəkkəb şəraitdə, dağ-meşə, qayalıq ərazilərdə və çətin radioelektron mübarizə mühitində keçiriləcək təlim zamanı ön və yandan keçmə dəstələrinin əsas zərbə qruplaşmaları, eləcə də artilleriya, aviasiya və döyüş düzülüşünün digər elementləri ilə qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyətin təşkili üzrə tapşırıqlar icra ediləcək. Təlimdə əsas diqqət qoşunların idarəedilməsi vərdişlərinin təkmilləşdirilməsinə, həmçinin döyüş, mənəvi-psixoloji və maddi-texniki təminat məsələlərinə yönəldiləcək. Bütün fəaliyyətlər döyüş atışlı mərhələlərdən ibarət olmaqla döyüş vəziyyətinə maksimal uyğun şəraitdə müxtəlif poliqon və təlim mərkəzlərində keçiriləcək.

Rəsmi Bakı bu məqamda ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrindən biri olan Fransaya nota verir. "Fransa parlamentarilərinin Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ bölgəsinə qanunsuz səfərini qəti şəkildə pisləyirik". Fransız deputatların Qarabağa səfəri ilə əlaqədar Fransanın ölkəmizdəki müvəqqəti işlər vəkili Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb və ona Fransa tərəfinə ünvanlanan etiraz notası təqdim edilib. "Sənəddə bu cür qanunsuz səfərlərin həyata keçirilməsinin ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinin, o cümlədən Fransanın Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin danışıqlar yolu ilə həll olunması məqsədini güdən səylərini ciddi şəkildə sarsıtdığına, eyni zamanda bu prosesdə vasitəçi qismində Fransanın nüfuzuna xələl gətirdiyinə xüsusi diqqət çəkilir", - bəyanatda vurğulanıb.

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Fransa Minsk

Qrupunun həmsədri kimi Ermənistan Azərbaycan arasında vasitəçilik missiyasını həyata keçirən ölkədir. Vasitəçi dövlət olaraq ilk növbədə işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərinə parlamentarilərinin və rəsmilərinin səfərlərinin qarşısını almaqlıdır. Bununla ilk növbədə münaqişənin həllində işğalçı ölkəyə stimül verməməlidir. Bir neçə Fransa parlamentariləri Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə səfər edərək burada qondarma rejimin nümayəndələri ilə görüş keçirir. Belə səfərlərin qarşısını almaq üçün qətiyyətli bir siyasət ortaya qoymağın tələb etməlidir. Fransanın parlamentarilərinin Qarabağa qanunsuz səfərləri onsuz da qondarma rejimin tanınmasına gətirib çıxarmayacaq. Sadəcə, bu rəsmi Parisin ikili standartlardan yanaşmasının nəticəsidir. İşğal olunmuş ərazilərə humanitar və qeyri-səfərlərin təşkil edən ölkələrə qarşı rəsmi Bakı prinsipial olmalıdır. Qeyd edim ki, üç həmsədr ölkənin parlamentariləri mütəmadi işğal olunmuş ərazilərə səfər edir. Azərbaycan üç həmsədr ölkəyə belə səfərlərə imkan verilməməsinə tələb etməlidir. Fransa rəhbərliyi bu kimi səfərlərin qarşısını ala bilər. Təəssüf ki, erməni lobbisinin təsiri hələ bunların üzərində qalmaqdadır. İşğal olunmuş ərazilərdə deputatların açılışlar etməsi, dostluq sənədləri imzalaması hüquqi cəhətdən qanunsuzdur. Rəsmi Bakı Fransa məhkəməsinə müraciət edib, belə bir müqavilələri ləğv elətdirə bilər. Göründüyü kimi, Ermənistan öz avantürasını həyata keçirməklə birbaşa ərazilərin qaytarılmasında maraqlı olmadığını göstərir. Paşinyan iqtidarı ciddi şəkildə sələflərindən fərqli olaraq açıq şəkildə kompromissiz mövqə ortaya qoyur. Demək olar ki, danışıqlar dayanıb, Paşinyanın Qarabağ-

da 5 avqust bəyanatından sonra danışıqların aparılması mənasızdır. Azərbaycan ciddi şəkildə yalnız güc yolu ilə irəliləyişə nail ola bilər. Qeyd edim ki, Azərbaycan Rusiya ilə bu istiqamətdə danışıqlar aparmalı, Yerevan-Moskva arasında soyuq münasibətlərdən istifadə edib, müəyyən prosesləri lehinə dəyişə bilər. Hazırda ölkəmizin KTMT müşahidəçi olması qabardılır. Demək, Moskva-Bakı arasında təmaslar sıxlaşıb. Əgər, Moskva neytrallığını saxlasa, ölkəmiz güc yolu ilə əraziləri azad edə bilər".

M.Əsədullazadə də qeyd etdi ki, hazırda 10 min nəfərlik şəxsi heyətlə irimiqyaslı təlimlər birbaşa müharibə hazırlığıdır: "Bu Ermənistan son günlərdə Paşinyanın bəyanatlarına ölkəmizin güc mesajıdır. Əgər Rusiya və Azərbaycan bu məsələlərdə razılaşsa, ordumuz hərəkətə keçə bilər. Artıq Ermənistan üçün gerisayım başlayıb. Bu təlimlər müharibəyə hazırlıq təlimləridir. Ermənistan rəhbərliyi substantiv danışıqlara gəlməyə, mümkün zərbələrə hazır olmalıdır. Hesab edirik ki, artıq Moskva da bunun fərqi yoxdur və mütləq şəkildə geosiyasi mənzərə dəyişikliklər tələb edir və bu da Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinin bərpasından gedir. Azərbaycan dəfələrlə Paşinyana xəbərdarlıq etdi, artıq bu xəbərdarlıq ciddi nəticələrə səbəb olacaq".

N.Paşinyan ABŞ səfərində də "miatsum" deməyə hazırlaşır. BMT Baş Assambleyasındakı çıxışı isə onun və Ermənistanın taleyini müəyyənləşdirir. Ermənistanın başçısı Qarabağla bağlı iddialarından əl çəkməyə, danışıqların mənası yoxdur. Elə rəsmi Bakının son açıqlamaları da bundan xəbər verir.

Nuru Paşa

Bakının qurtuluşunun 101-ci ili

Onun memarına heykəl qoyulacaqmı? - İki rəy

Sabah - sentyabrın 15-də Bakının işğaldan azad olunmasından 101-ci ili tamam olur. 1918-ci ilin həmin günündə türk komandanı Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusu və Azərbaycan Korpusu paytaxtımızı erməni-bolşevik birləşmələrindən azad ediblər.

Bu tarixi günə əlaqədar hər il olduğu kimi, bu il də N.Paşa ilə bağlı bir məsələ - onun adının əbədiləşdirməsi məsələsi aktuallaşıb. Dəfələrlə N.Paşa ilə bağlı parlamentdə çıxışlar edən, təkliflər irəli sürən Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa biganəlikdən gileyəndi: "Bu məsələdə bir laqeydlik var. İnsanlar bu cür hadisələri unutmamalıdır. Çünki indiki dövrdə elə bir durum var ki, cəmiyyət həyatında Nuru Paşanın rolunun anlaşılması Azərbaycanın Qarabağ müharibəsində mübarizəsi üçün də çox önəmlidir. Bu mübarizədə həttə Nuru Paşa obrazı bir simvol kimi ortaya çıxa bilər. Çünki məhz onun səyi nəticəsində Azərbaycan torpaqları işğaldan azad olub. Bakının azad olunması ilə biz dövlət qura bilmişik. Onunla bağlı bir zehniyyət fərqi açıq görünür. Hərbi parad da keçirildi, heç bir maneə olmadı. Eyni zamanda, bu məsələ ilə bağlı Türkiyədən də təkliflər var. Amma hesab etmirəm ki, bu məsələdə Türkiyə tərəfindən insrarlıq müşahidə olunur. Çünki bəzən o tərəfdən də yanaşmalar arzuolunan səviyyədə olmur. Bu məsələyə Türkiyə də böyük önəm verməlidir. Təəssüflər olsun ki, bunlar da yoxdur. Demək istədiyim odur ki, bir sıra faktorlar var ki, biz bunu hələ gündəmişimizdə lazımı səviyyədə qiymətləndirəcək duruma gəlməmişik".

Deputat hesab edir ki, bu məsələnin hələ də həll olunmaması 15 sentyabr tarixinə bir qədər kölgə salır: "Onu da deyək ki, xalqımızın özünün də bu məsələdə laqeydliyi var. Xalqımızda belədir, olub-keçəndən sonra ağılayırıq, sızlayırıq, mərsiyə edirik. Elə bilir ki, göydən-havadan bir mələk gəldi, Azərbaycanı xilas etdi, bununla hər şey bitdi. Lakin bu, belə deyil axı. Burada tamam başqa bir yanaşma var. Ona görə də bunu belə formada xalqın özünün də qeyd etməməsi, xüsusən bir dəyər verməməsi müşahidə olunur. Bizim unutanlığımızın ən bariz nümunəsi məhz Nuru Paşa məsələsinə olan münasibətdir. Burada heykəl önəmli deyil. Heykəl olar da, olmaz da. Əsas söhbət sayğıdan gedir ki, bunu görmürük. Əgər ona dəyər vermək anlayışı cəmiyyətdə yoxdursa, dövlət, ayrı-ayrı siyasi baxışları bir tərəfə buraxın. Kimin evində Nuru Paşanın fotosu, yaxud xalçası asılıb? Kim ona xilaskar kimi baxır? Böyük çoxluqda bu anlayış yoxdur axı. Hələ bir özünü tanımaz da deyir ki, pul dalınca gəlmişdilər, dedi ki, qızıl almayınca Bakını işğaldan azad etməyəcəm. Bunların hamısı bizik də".

Fərəc Quliyev hesab edir ki, bu məqsədli bir siyasət deyil: "Belə məqamlara görüldüyü kimi, cəmiyyətdə həssaslıq azalıb. Tariximizə sahib çıxmağı bacarmamışıq. O məqamlarda ki, bizə dəstək veriblər, gəlib burada şəhid olublar, onları unutmaq olmaz. Başımız üzərində hər birini uca tutmağı bacarmalıyıq. Bu barədə dəfələrlə təkliflər qaldırılıb, Nuru Paşa və onun silahdaşlarının xatirələrini əbədiləşdirməklə bağlı. Amma hesab edirəm ki, bunu bir az səhlənkarlıq kimi qiymətləndirmək olar. Bu düşülmüş bir siyasət deyil ki, onlar kənara qoyulsun. Nuru Paşa və onun silahdaşları layiq olduğu formada xatirələrdə yaşadımlar. Abidələrin qoyulması, adlarının müəyyən yerlərə verilməsi, başqa tədbirlərin görülməsi, ildönümlərində anım mərasimlərinin daha təntənəli keçirilməsi təqdirləyici hadisələrdir. Qardaş ölkədən və digər yerlərdən bizə dəstək verən adamlar zaman-zaman olub. Birinci Qarabağ savaşı vaxtı Qazaxıstanda vaxtı ilə bizim sürgün olmuş, qovulmuş insanlarımız yaşayırdı. Müharibə başlayanda Yəhya Əliyevin başçılığı ilə bir qrup adam bura döyüşməyə gəldi. Onların arasında şəhid olanlar, yaralananlar oldu. Bu adamlara da diqqət etmək lazımdır. Yaxın və keçmişdə özlərini qardaş bilib bizə dəstək olan, uğurumuzda canlarını verənlərə xüsusi diqqət ayrılmaldır".

Deputat indiyə qədər parlamentdə Nuru Paşa ilə bağlı məsələ qaldırın şəxslərdən də söz açdı: "Xatırlayıram ki, Fazil Mustafa Nuru Paşanın abidəsinin qoyulması ilə bağlı çıxış etmişdi. Başqa deputatlardan da bu məsələyə toxunanlar olub. Bu məsələyə mən də hər zaman müsbət yanaşmışam. Tahir Kərimlinin bu məsələ ilə bağlı çıxışını xatırlayıram. Deyəsən Əli Məsimli də o haqda danışmışdı. Gövhər xanım da toxunmuşdu. Hesab edirəm ki, bu şəkildə ictimailəşdirsəniz, məsələ həll oluna bilər. Çünki burada xüsusi bir qərəzli məqamlar yoxdur".

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Yeni tədris ilinin başlanmasına artıq sayılı günlər qalıb. Minlərlə tələbə bölgələrdən Bakıya axın edib. Məlum olduğu kimi, əksər dövlət və özəl universitetlər, kolleclərin yataqxanaları yoxdur. Onlardan bəziləri ya təyinatını dəyişib, bəzilərinə hələ də məcburi köçkün ailələri məskunlaşıb, bəzilərinə isə yer tapmaq mümkün deyil. Beləliklə də tələbələrin böyük əksəriyyəti artıq yaşamaq üçün mənzil kirayələsə də bir qisim hələ də ev tapmaqda çətinlik çəkir. Faktiki olaraq paytaxtda kirayə ev bumu yaşanır. Avqust ayından başlayaraq kirayə mənzil bazarında qiymətlər 5-7 faiz artıb.

Bakıda kirayə ev bumu

Natiq Cəfərli: "Azərbaycanda kampuslu universitetlərin olmasının vaxtı çoxdan yetişib"

Mövcud vəziyyəti müşahidə etmək üçün metronun "Neftçilər" stansiyası yaxınlığında yerləşən, "maklerlər bağı" kimi tanınan parkda olduq. Günorta saatlarında parkda canlanma vardı. Kirayə ev axtaranların arasında orta nəslin nümayəndələri ilə yanaşı, tələbə gənclər də var idi.

Universitetə qəbul olan Aygün adlı tələbə bildirdi ki, Bakıya valideyni ilə birgə gəlib və özünə kirayə ev axtarı: "Əvvəldən bizə xəbərdarlıq etmişdilər ki, bu vaxtlarda kirayə tapmaq çətinidir. Çox istərdik ki, daxil olduğum Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin yaxınlığında ev tutum. Lakin universitetə yaxın ərazilərdə evlər təxminən avqust ayından artıq tutulub, qalan digər evlər isə çox yarasızdır,

yaxud da bahadır. Bir qədər kənarda, metronun "Neftçilər", "Qara Qarayev", "Həzi Aslanov" stansiyalarının yaxınlığında da evlər artıq tutulub. Düşündük ki, burada həm ev tapırıq, həm də qiymətlər bir qədər ucuz olar. Amma məlum oldu ki, qiymətlər mərkəz ilə müqayisə də heç də fərqli deyil. Məsələn, bizə indidədik ki, "Neftçilər" metros-tansiyasının yaxınlığında ən ucuz ev 300 manatdır. Həmin evdə də bəzi çatışmazlıq var. Makler haqqı ilə birlikdə bu, bizə 350-360 manata başa gələcək. Azı 2 tələbə qız da tapmalıyam ki, o pulu ödəyə bilim".

İkinci kurs tələbəsi olan Ramilə Babayeva isə bildirdi ki, özünə ev yoldaşı axtarı: "Ev yoldaşım bu ildən evi dəyişdiyinə görə mənimlə birgə qalacaq tələbə qız axtarıram. Əgər tapa bilməsəm, məcburam ki, bu aydan evin

pullunu tek ödəyim. Buna isə maddi imkanım çatmır. Təhsil haqqı, gündəlik tələbat, yol pulu və s. xərclərin hamısını ödəmək çətindir".

Ramilə Babayeva bildirdi ki, kirayə evin qiymətini bölüşdürəndə hər tələbəyə təxminən 100-135 manat pul düşür: "Məsələn, iki otaqlı, 400 manata ev tutanda 4 qız tapıb, qiyməti aramızda bölürük. Əgər 3 qız olarsa, bu zaman qiymət 3 qız arasında bölüşdürülür, bu zaman təxminən 120-135 manata başa gəlir. Adətən yeni ev tutanda 50-60 manat da makler haqqı ödəyirik. Bəzi maklerlər həttə 80 manat tələb edir. Buna görə də ilk dəfə ev tutanda bir tələbəyə təxminən 150 manata başa gəlir".

Tələbə oğlanlar üçün isə ev tapmaq həmişəki kimi yə-nə də müşkül məsələdir. Bu barədə Seymur adlı makler əməkdaşımıza açıqlamasında bildirdi: "Ev sahibləri oğ-

lanlara ev verəndə tələb edir ki, mütləq evli olsunlar. Yeni subay oğlanlara heç kəs ev vermək istəmir. Çünki dəfələrlə şikayət olub ki, tələbə oğlanlar evi təmiz saxlamır, əşya və avadanlıqlara qarşı məsuliyyətsiz olur, bəzən evə kənar adamlar gətirir və sairə. Ev sa-

yə mənzil bazarına, artıq neçə ildir ki, bu məsələyə bir ciddi amil təsir edir, hansı ki, biz həmin amilin təsirlərini artıq görürük. Belə ki, bir neçə, təxminən 5 universitetə yaxın olan "Sovetski" adlanan ərazi var idi, artıq sökülüb. Əvvəllər tələbələr üçün ən böyük kirayə

hibi də deyir ki, "məne problem lazım deyil", bu səbəbdən yalnız qızlara üstünlük verir".

Digər makler isə qeyd etdi ki, yerli oğlan tələbələr ev tapa bilməsə də əcnəbi tələbə və oğlanlar çox rahatlıqla kirayə tapa bilər: "Çünki onlar həm qiymətlə razılışır, həm də evi səliqəli saxlayırlar".

Seymur adlı makler onu da qeyd etdi ki, ümumiyyətlə hazırda kirayə bazarında ev tapmaq çox çətinidir:

"Evlər var, amma aşağısı 400 manatdan başlayır ki, onları da daha çox ailələr verirlər. Çünki ailələr adətən uzun müddətli qalırlar".

Mövzu ilə bağlı iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli "Yeni Müsavat"a danışdı. O dedi ki, əslində universitetlərin kampusları olmalı, orada tələbələr üçün kifayət qədər normal şərait yaradılmalıdır: "Çünki tələbə həm yatmaq, həm gündəlik tələbat dərdi çəkirsə, bu alaçağı təhsilə də mənfi təsir göstərir. Ümumiyyətlə Azərbaycanda kampuslu universitetlərin olmasının vaxtı çoxdan yetişib. Bir çox lazımsız layihələrə pul xərcləməkdənsə, bu sahədə ciddi irəliləyiş əldə etmək mümkündür. Qeyd edim ki, kampus sisteminin yaradılmasına heç də ciddi vəsait də tələb olunmur. O ki qaldı kira-

mənzil bazarı həmin ərazi idi. Həmin zaman qiymətlər də ucuz idi və tələbələrə sərf edirdi. Söküntü işləri aparıldıqdan sonra universitetlərə yaxın ərazilərdə kompakt şəkildə tələbələrə veriləcək mənzillər artıq qalmayıb. Ona görə də tələbələr şəhərin müxtəlif ərazilərində kirayə mənzil axtarmağa məcbur olurlar. Mənzillər nə qədər universitetə yaxın, mərkəzdədirsə, qiymət bir o qədər bahalaşır ki, bu da bir problemdir. Universitetlər də sanki hamısı şəhərin mərkəzinə yığılıb. Əlbəttə ki, bu da Sovet dövründən qalma, doğru olmayan bir planlama idi".

Ekspert qeyd etdi ki, xarici tələbələrin yataqxana təminatı daha yaxşı vəziyyətdədir: "Xaricilərin böyük əksəriyyəti kirayələri günlük götürür. Bu da kifayət qədər baha qiymətə olur. Əsasən də turistlər günlük evləri baha qiymətə götürür. Söhbət xarici tələbələrdən gedirsə, onların yataqxana təminatı daha yaxşı vəziyyətdədir. Bu da bir paradoksdur. Kirayə bazarında isə onlara daha baha qiymətə mənzil təklif olunur ki, bu da kirayə verənlərə sərf edir, yerli tələbələrdənsə, daha çox onlara üstünlük verirlər".

□ Xalidə GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

Yevlaxda faciə: üstünə təkər düşən yaşlı qadın öldü

Yevlaxda 71 yaşlı qadın bədbəxt hadisə nəticəsində ölüb. APA-nın məlumatına görə, rayonun Kövrək kənd sakini, 1948-ci il təvəllüdü Qunca Quliyevə təsərrüfatında təmizlik işləri apararkən divarda asılı olan motosiklet təkəri onun üzərinə düşüb. Xəstəxanaya yerləşdirilən qadın aldığı xəsarətdən orada ölüb.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatına qarşı aparılan mübarizə dünən Bakıda keçirilən “Kölgə iqtisadiyyatına qarşı mübarizə - iqtisadi inkişafın mühüm amili kimi” adlı beynəlxalq konfransda müzakirə olunub.

Konfransda Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev rəhbəri olduğu qurumun kölgə iqtisadiyyatına qarşı bir neçə istiqamətdə mübarizə apardığını deyib. Onun sözlərinə görə, ölkəyə idxal olunan və ölkədən ixrac olunan məhsulların insan iş-tirakı olmadan rəsmiləşdirilməsi bu istiqamətlərdən biridir: “Sərhəd-keçid məntəqələrində nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyatı tam avtomatlaşdırılıb. Bununla da qeydiyyatızsız malların ölkəyə girişinə qadağa qoyulub. Bu gün son iki il ərzində bir dəne də qeydiyyatızsız avtomobil ölkəyə daxil ola bilməyib”.

DGK sədri bildirib ki, mübarizənin ikinci istiqaməti risklərin dəyəndirilməsi və baş verə biləcək risklərin qiymətləndirilməsi, üçüncü istiqaməti isə qaçaqmalçılıqla mübarizədir: “Bəzi işbazlar formalaşmış və bizim işimiz onları müəyyən edib kölgə iqtisadiyyatını aradan qaldırmaqdır. O cümlədən xüsusi imtiyaz verilmiş şəxslər arasında kommersiya məqsədi üçün nəzərdə tutulmadığı adı altında belə fəaliyyətlə məşğul olan işbazlar formalaşmış. Bu işbazlarla da mübarizə aparılır”.

S.Mehdiyev qeyd edib ki, tranzit zamanı dövlətlər arasında onlayn məlumat mübadiləsi sisteminin yaradılması da vacibdir: “Aparılan islahatların nəticəsi bizi sevindirir. Keçən il Dövlət Gömrük Komitəsi büdcəyə 1 milyard manatdan yuxarı artıq vəsait köçürüb. Bu il isə əlavə 500 milyon manat vəsaitin köçürülməsi nəzərdə tutulur. Yeni proqnoz 1,3 milyard manat nəzərdə tutulsa da, bu rəqəmin 1,8 milyard manat olması gözlənilir”.

S.Mehdiyev bildirib ki, kölgə iqtisadiyyatının aradan qaldırılması üçün qaçaqmalçılıq sahəsində mübarizə də artıq öz bəhrəsini verir. O qeyd edib ki, 2017-ci illə müqayisədə 2018-ci ildə Azərbaycanın tranzit potensialı 2 dəfədən çox artıb. Bundan başqa, onun sözlərinə görə, “Yaşıl dəhliz” sistemi sahibkar-məmur ünsiyyətini minimuma endirib: “Biz dövlət olaraq sahibkarın qanuni ticarətlə məşğul olmasını təşviq etməliyik. Əgər hər hansı malı alarkən onun çekini almırıqsa, kölgə iqtisadiyyatına şərait yaratmış olur”.

Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatını neçə aradan qaldırmaq olar - təkliflər

Rəşad Həsənov: “Bu gün vergidən yayınma bir şücaət, qəhrəmanlıq, mərifət kimi qiymətləndirilir...”

Vergilər naziri Mikayıl Cabbarov isə prezident İlham Əliyevin kölgə iqtisadiyyatını böyük bəla adlandırdığını bildirib. Qeyd edib ki, Vergilər Nazirliyi bu il kölgə iqtisadiyyatının həcmi azaltmağı hədəfləyib: “Gəlirlərini tam şəfəf bəyan etmək istəməyənlər az deyil. Bəzən onların səsi gur çıxır. Amma bu, müvəqqəti haldır. Qanun qarşısında hamı bərabərdir. Bu, həm yerli, həm də xarici investorlar üçün vacib şərtidir. Kölgə iqtisadiyyatı xarici investorları hər hansı ölkəyə sərmayə yatırmaqdan çəkindirən ilk 3 amil sırasına daxildir”.

M.Cabbarov Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının ən geniş təşəkkül tapdığı sahələri açıqlayıb: “Pərakəndə ticarət və ictimai iaşə sahələrində çox böyük qeyri-formallıq müşahidə edilir. 2018-ci ilin nəticələrinə görə, Dövlət Statistika Komitəsi ilə Vergilər Nazirliyinin rəqəmləri arasında çox böyük fərq olub. Bu fərq təxminən 7 dəfəyə qədər olub. Bu da bir daha kölgə iqtisadiyyatının həcmi göstərir”.

Bu ildən etibarən kölgə iqtisadiyyatına qarşı mübarizə məqsədilə həyata keçirilən tədbirlərin effektivindən danışan nazirin sözlərinə görə, bu il qeyri-neft sektoru üzrə vergi yığımları proqnoza qarşı 280 milyon manat artıq olub ki, bu da proqnoz tapşırığının 112 faiz icra edilməsi deməkdir.

Nazir əlavə edib ki, əmək bazarında şəffaflaşma prosesi artan dinamika ilə gedir: “Bu ilin ilk səkkiz ayında özəl sektorda 88 mindən çox yeni əmək müqaviləsi bağlanıb. Dövlət sektoru da nəzərə alınsa, bu rəqəm 112 minə çatıb. Hansı ki, onun 78 faizi özəl sektorun payına düşür. Əmək müqavilələrinin rəsmiləşdirilməsi əsasən ticarət, xidmət, tikinti, sənaye sahələrində qeydə alınıb. Əməkhaqqında da artım qeydə alınıb. Belə ki, minimum əməkhaqqının artırılması ilə bağlı təşəbbüsləri nəzərə almasaq, əməkhaqqının həcmi 20 faizədək artıb”.

Vergilər nazirinin müavini Sahib Ələkbərov isə dünyada kölgə iqtisadiyyatının tam olaraq aradan qaldırılması təcrübəsinin olmadığını bildirdi: “Azərbaycan iqtisadiyyatının böyük hissəsi - təxminən yarısı neft sektorudur. Burada isə qeyri-şəffaflıqdan söhbət gəldə bilməz. Kölgə iqtisadiyyatı ancaq qeyri-neft sektorundadır. Əsas məsələ odur ki, “kölgə iqtisadiyyatı” var və bu hər bir ölkə üçün çox ciddi təhiddir. Əgər desək ki, kölgə iqtisadiyyatını tam aradan qaldırmaq mümkün olacaq, bu da inandırıcı görünmür. Dünyanın ən demokratik, şəffaf ölkələrindən olan ABŞ-da 10 faiz, İsveçdə 9 faiz kölgə iqtisadiyyatı var. Statistika göstərir ki, Gürcüstanda ən yüksək səviyyədə

dir. Kölgə iqtisadiyyatı çox ciddi problemlərə gətirib çıxarır, vergi orqanında işləyən biri kimi deyim ki, vergidən yayınmalara səbəb olur. Bu isə sosial xərcləmələrə mənfi təsir edir”.

M.Cabbarovun pərakəndə ticarət və iaşə sahəsində kölgə iqtisadiyyatının real səviyyəsi barədə dedikləri kifayət qədər ciddi məqamdır. Rəsmi statistika ilə real vəziyyət arasında bu qədər fərq necə yaranır?

Sualı cavablandıraraq **İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənov** deyir ki, statistika orqanının əlində dəqiq məlumat verməyən müəssisəni cəzalandırmaq üçün yetərincə təsirli vasitələr yoxdur: “Statistika orqanına qeyri-dəqiq məlumat verilməsinə görə nəzərdə tutulan sanksiya və cərimələr vergidən yayınmaya görə olanlardan qat-qat aşağıdır. Yəni statistika orqanının əlində inzibati vasitələr də yoxdur. Buna görə vergi orqanlarının daha dəqiq məlumatlar əldə etməsi təbiidir. Çünki vergidən yayınmaya görə, kifayət qədər sərt qaydalar, yüksək məbləğli cərimə və sanksiyalar var. Eyni zamanda, vergi orqanının ibtidai istintaq aparmaq, həbs qəti-imkan tədbiri seçmək hüququ var. Bu baxımdan vergi orqanları statistikanın əldə etdiyi məlumatları dəqiqləşdirməsi üçün alternativ mənbə sayılır. Ümumiyyətlə, statisti-

kanın düzgün olmamasında statistika orqanından daha çox digər qurumlar məsuliyyət daşıyır. Bütün bunlarla yanaşı, qeyd edim ki, Azərbaycanda statistikanın aparılmasında siyasi qərarlardan asılılıq var. Bir çox hallarda təqdim olunan məlumatlar elə statistika orqanı tərəfindən dəyişdirilir, təhrif olunur. Yaxud müəssisələrə məlumatları təhrif olunmuş formada vermək tapşırılır. Bu da ölkədə həyata keçirilən siyasi xəttə bağlı məsələdir”.

Ekspert hesab edir ki, nazirin açıqladığı məlumat

sa, bu zaman ciddi nəticə almaq olar. Yoxsa problemin üstünə birtərəfli qaydada getməklə nəticə əldə etmək olmaz. Burada sahibkarı da maraqlandırmmaq lazımdır, istehlakçını da, istehlakçını da. Hər biri üçün xüsusi güzəştlər, yaxud bonuslar nəzərdə tutulmalıdır. Bizdə keçən il Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklər zamanı pərakəndə ticarət və iaşə müəssisələrindən əldə olunan məhsullar üçün ödənilmiş ƏDV-nin nağdsız hesablaşmalar zamanı 15 faizi, nağd hesablaşma zamanı isə 10 faizi

həcmində vəsaitin alıcıya qaytarılması kimi təşviq mexanizmi nəzərdə tutulur. Düzdür, bu, qanəedicidir deyil. Çünki təxminən min manatlıq alış üçün nağdsız formada 22 manat, nağd formada 17-18 manatın geri qaytarılması deməkdir. Hətta bu zəif təşviq tədbiri də hələ reallaşmayıb, çünki tətbiq mexanizmi hazırlanmayıb. Beləliklə, istehlakçını təşviq etmək mümkündür. Halbuki real təşviqlə 10 milyonluq kütlənin nəzarətini əldə etmək mümkündür. Bu nəzarət isə kifayət qədər iri həcmdə leqallaşmaya gətirib çıxaracaq gücdədir”.

R.Həsənov deyir ki, dünyanın əksər ölkələrində vergidən yayınanlara yönəlik vətəndaş qınağı mühüm rol oynayır: “Bu ölkələrdə cəmiyyətin məsələyə sərt yanaşması formalaşdırılıb. Azərbaycanda isə hələ belə ənənə formalaşmayıb. Əksinə, bu gün vergidən yayınma bir şücaət, qəhrəmanlıq, mərifət kimi qiymətləndirilir. Burada vergi hesabına formalaşan dövlət büdcəsi vəsaitlərinin xərclənməsindəki qeyri-şəffaflıq, korrupsiya, mənimsemə faktorları da böyük rol oynayır. Vətəndaş görse ki, ödədiyi vergi tam şəffaf və hesabatlı xərclənir, o zaman maraqlı olacaq ki, həm özü, həm də ətrafındakılar dövlətə qarşı dürüst olub vergilərini tam həcmdə ödəsinlər. Buna görə də kölgə iqtisadiyyatına qarşı mübarizə çoxtərəfli və böyük siyasi iradə tələb edən bir prosesdir”.

□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Məsəvat”

O hakimiyyətə 2,5 il əvvəl gəlib. Az vaxt deyil, amma o qədər də uzun müddət də sayılmaz. Zaman intervalının uzunluğu görülən və görülməyən işlərin həm sayına, həm də məzmununa bağlıdır.

Söhbət Ağ Evin indiki sahibi Donald Trampdan gedir. Çox qəribə və qeyri-adi adamdır. Ağ Evdəki oval kabinetə ayaq basdığı gündən bütün dünyanın gündəmindir.

Əslində, bir ABŞ prezidentinin dünya gündəmində ön sırada olması qətiyyən təəccüblü deyil. Çünki bir dünya jandarmı olan super dövlətin lideridir.

Bu super dövlətin liderləri adətən dünyada haqqında ən çox danışılan və yazılan personalar olurlar. Hər halda dünya düzenini tənzimləyən, beynəlxalq siyasət məkanında şərtləri müəyyənləşdirən, lazım bildikcə müttəfiqə də, rəqibə də "gözünü ağardıb, barmaq silkələyən" nəhəng güc mərkəzinə idarə etmələri onları istər-istəməz ön plana çıxarı.

Ancaq bütün bu önəmli ön plana çıxma faktorlarıyla yanaşı, D.Trampı gündəmə bərkidən kifayət qədər əlavə fərqli amillər də mövcuddur. Və həmin amillərin mütləq əksəriyyəti qalmaqallı məzmun daşıyır.

Məsələn, "ABŞ-in yüveni"ni əlinə aldığı gündən indiyə qədər o, seçkiyə hiylə qatmaqda suçlanır. ABŞ tarixində belə qalmaqlar evvəllər də olub, amma hədəf prezidentlər üçün oval kabinetin qapısı dərhal qıllanıb. Riçard Nikson hiylə qatdığı seçkilərdən sonra ikinci dəfə prezident postuna sahiblənsə də, oval kabinetdə uzun müddət duruş görə bilməmişdi. Onu impicment hədəsiylə istefaya məcbur etmişdilər.

Halbuki D.Trampa yönəlik seçkiyə hiylə qatma ittihamları daha ağır məzmun daşıyır. Çünki onun için ABŞ-in "düşməni" Rusiya faktoru da var. Siyasi rəqibləri və cəmiyyətdə nüfuzu olan güc mərkəzləri D.Trampın seçki qələbəsində Rusiyanın prosesə

ropalıları nankorluqda qınadı...

D.Trampın Ağ Evə köçdüüyü gündən bu yana ötən 2,5 il ərzində törətdiyi siyasi qalmaqları saymaq bitməz. Halbuki onun hesabında çoxlu sayda məişət qalmaqları da var. Hər halda onun tərəfindən zorlandığını və cinsi əlaqəyə sövq edildiyini iddia edən qadınların sayı da kifayət qədərdir.

Bu iddialar D.Trampın həyatının gənclik illərindən üzü bəri müxtəlif dövrlərini əhatə etdiyindən "zərərcəkən qadınlar" arasında hər yaşdan olanı var. Hətta

nimlə razı deyilsə, söz güləşdirirsə, ona "sən qovuldun, Tom" deyirəm. Mənim üçün belə daha rahatdır" deyərək, gülüb.

Göründüyü kimi, D.Tramp çox qəribə liderdir. Onun xarakterləri pleyboyluqdan tutmuş avtoritarizmə qədər bir çox xüsusiyyətlərlə zəngindir.

İndi bir çoxlarını narahat edən əsas məsələ də elə budur. ABŞ cəmiyyətində nüfuzu olan ictimai-siyasi xadimlər, eləcə də mədəniyyət və şou-biznes təmsilçiləri ondan narazıdırlar, bunu da açıq-açıq ifadə edirlər.

Bəzi ehtimallara görə, D.Tramp yenə qalib gələrkən, Ağ Evdəki yaşamını daha 4 il ərzində sürdürə bilər. Belə ki, D.Tramp ABŞ-da və dünyada güclü təsirə malik olan bəzi mərkəzlər tərəfindən xüsusi missiya ilə hakimiyyətə gətirilmiş şəxs hesab olunur. Və onun hələ daha dörd il Ağ Evdə olması üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə ediləcəyi ehtimal olunur.

Bu məqsəd üçün hətta avtoritar addımların atıla biləcəyi qətiyyən istisna edilmir. Yeni D.Trampın öz hakimiyyətini qo-

ABŞ avtoritarizmə meyillənə bilər: Tramp Ağ Evi "özəlləşdirməyə" hazırlaşır

Ancaq "Ağ Ev qara əsarətdən xilas ediləcək" ümidi ilə yaşayanlar üçün hansısa bir siyasi sürprizin olma ehtimalı da mümkün variantlar sırasında öz aktuallığını qoruyur

internet üzərindən müdaxiləsinin həlledici amillərdən olduğunu iddia edirlər.

Düzdür, bu iddialar hüquqi müstəvidə öz təsdiqini tapmadı. Ancaq "od olmayan yerdən tüstü çıxmaz" məntiqi iki ili aşan araşdırmalara yol açdı. Və D.Trampı həm ABŞ-da, həm də bütün dünyada sürekli olaraq, gündəmdə tutdu.

Amma D.Tramp dünya gündəmini yalnız Rusiya ilə məxfi əlaqə ittihamları və seçkilərə hiylə qatılması iddiaları ilə bəzəmədi. Onu həmişə "göz önündə tutan" bir çox başqa səbəblər də oldu.

Məsələn, oval kabinetdəki kreslosuna çökər-çökməz qonşu Meksika ilə ABŞ arasında keçilməz və bahalı sərhəd divarı tik-

mək qərarı verdi. Və amansız "mühacir ovu" başlatdı.

Fransa prezidentinin özündən yaşlı qadınla evlənməsinə eyham vuraraq, rişxənd etdi. Bu azmış kimi, NATO-ya alternativ yeni Avropa ordusu ideyasını gündəmə gətirdiyi üçün fransız həmkarını de-voyməkə hədələdi. Öz hədələrinin boş söz olmadığını sübut etmək üçün isə "san jilətilər" in ABŞ-in bütün sifarişlərinin icrasına hazır olduqlarına eyham vurdu.

Bu arada ABŞ-in dünya hegemonluğuna həzm edə bilməyən Avropaya barmaq silkələməyi də unutmadı. "Amerikalılar olmasaydı, indi bütün Avropa Alman dilində danışmaq məcburiyyətində qalacaqdı" deməklə, av-

ABŞ siyasətçilərini yetkinlik yaşına çatmayan qızlarla "təmin edən" və bu səbəbdən də həbs edildikdən sonra kamerada ölü tapılan milyarder de onun yaxın dostlarının sırasında daxil olmuş...

Maraqlıdır ki, Ağ Ev sahibi yalnız qadınları "narazı" salmayıb. O, prezident olduğu 2,5 ildə bəzi kişilərə də problem yaradıb. Belə ki, bu müddət ərzində o, nə az, nə çox, düz 35 yüksək vəzifəli şəxsi ya işdən qovub, ya da "kənüllü istefa"ya məcbur edib. Özünün fikirləri, mövqeyi ilə tərs düşən vəzifəli şəxslərə qarşısını göstərmişdir. Əslində o, özünün bu avtoritar verdişini qətiyyən gizlətmir. Ondan bu barədə soruşulanda "Əgər, hansısa Tom mə-

Onların bir çoxu ABŞ-in D.Trampdan xilas edilməsini vacib hesab edirlər. Və gələcək növbəti prezident seçkilərində bu "problem" in həll ediləcəyinə ümid bəsləyirlər.

Ancaq D.Tramp onun prezidentliyinin impicmentlə yekunlaşacağına, sona çatmayacağına ümid bəsləyənləri demək olar ki, məyus etmək üzrədir. Və indi gələcək seçkilərə bəslənən ümidlərin boş çıxma ehtimalı da kifayət qədər yüksəkdir. Çünki D.Tramp oval kabinetini tərk etməkdə niyyətində olmadığını biruzə verir, xüsusi can-fəşanlıqla növbəti seçkilərə hazırlaşır və Ağ Evi uzun müddət üçün "özəlləşdirə" biləcəyinə inanır.

rumaq üçün dövlətin və özünün bütün resursları ilə rəqiblərə müqavimət göstərəcəyi, bu sərəya hətta güc tətbiqinin də daxil olduğu iddia olunur.

Bütün bunları nəzərə alaraq, dünyanın hələ uzun müddət Ağ Evdəki D.Trampın "qara siyasət" iylə baş-başa qalmaq məcburiyyəti ilə barışmalı olacağını düşünmək olar. Ancaq bununla belə, "Ağ Ev qara əsarətdən xilas ediləcək" ümidi ilə yaşayanlar üçün hansısa bir siyasi sürprizin olma ehtimalı da hər zaman mümkün variantlar sırasında öz aktuallığını qoruyur.

Elçin XALIDBƏYLİ,
Musavat.com

Prezident Donald Trampın işdən çıxardığı sonuncu komanda üzvü milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Bolton oldu. Mətbuatın yazdığına görə, Boltonun həddən artıq davakar, müharibə tərəfdarı olması Trampı tənqəd götürüb.

Kenan RÖVŞƏNOĞLU

Heç kimlə yola getməyən Tramp

Amma ABŞ-in hazırkı prezidenti səlahiyyətlərinin icrasına başladığı müddətdə xeyli sayda komanda üzvünü yola salıb. Bu zaman səbəblər də müxtəlif olub. 2016-cı il noyabrın 8-də keçirilən seçkilərdə qalib gələn və 2017-ci il yanvarın 20-də rəsmən fəaliyyətə başlayan Donald Tramp indiyə qədər onlarla administrasiya əməkdaşı, o cümlədən 3 milli təhlükəsizlik müşaviri ilə vidalaşmış.

ABŞ-in 45-ci prezidenti həm də çətin adam hesab olunur. Trampın twitter hesabından yazdığıları komandası üçün zaman-zaman ciddi problemlər yaradıb. Ancaq prezidentin vəzifəyə gəldiyi ilk ayların əsas problemi onun Rusiya ilə əlaqələrinin olması ilə bağlı iddialar və aparılan istintaq olub. Bu prosesdə

ədliyyə naziri Cef Sessions 2018-ci il noyabrın 7-də istefa verib. 2018-ci ilin sonlarında Trampın Administrasiyada ən yaxın adamlarından biri olan katibliyin rəhbəri Con Kelli istefa verib. 2018-ci il dekabrın 15-də daxili işlər naziri, 20-də isə müdafiə naziri Ceyms Mattis istefaya gedib. Mattislə birlikdə Müdafiə Nazirliyində bir neçə yüksək rütbəli məmur da istefa verdi. Onlardan biri də İŞİD-ə mübarizə üzrə ABŞ prezidentinin xüsusi təmsilçisi Brett Makquirk idi. Yeri gəlmişkən, müdafiə naziri postunu Mattisdən sonra əvəz edici olaraq Patrik Şanahan yerinə yetirib, 2019-cu ilin iyununda isə Tramp Mark Esper müdafiə naziri təyin edib. Oktyabrda isə Tramp komandasının daha bir alovlu nümayəndəsi, ABŞ-in BMT-dəki daimi təmsilçisi Niki Heyli istefa verdi. Halbuki hind əsilli siyasətçinin karyerada yüksələcəyi gözlənilirdi.

lin 13-də istefa verən Flinn Rusiya nümayəndələri ilə gizli görüşməkdə ittiham olunurdu. Trampın ikinci milli təhlükəsizlik müşaviri Herbert Raymond Makmaster bu postda 14 aydan az qala bildi. Onu bu postda əvəz edən Bolton isə bütün təcrübə və imkanlarına rəğmən 17 ay işləyə bildi.

ABŞ administrasiyasında ən mühüm postlardan biri olan dövlət katibi postu da sabit olmayıb. Tramp artıq ikinci dövlət katibi ilə işləyir. 45-ci prezidentin birinci dövlət katibi Reks Tillerson buna qədər "Ekson Mobil" şirkətinə rəhbərlik etmişdi. Tramp kimi böyük siyasətdə yeni olan Tillerson dünyanın ən böyük neft korporasiyasının rəhbəri kimi ciddi təcrübəsi vardı. Lakin Tramp Tillersonla yalnız bir il işləyə bildi. Tillerson körfəz ölkələri və Şimali Koreya mövzusunda Trampa yola getməyib. Tillersonu isə buna qədər Mər-

kezi Kəşfiyyat İdarəsinin direktoru olmuş, İran əleyhdarlığı ilə məşhur olan Mayk Pompeo gətirildi.

Trampın daha bir səs-küylü komanda dəyişikliyi Federal Təhqiqatlar Büro-

il sentyabrın 29-da vəzifəsindən gedən səhiyyə naziri Tom Prays olub. Bundan başqa vəzifəyə gələndə azad etdiyi ilk nazir isə ədliyyə nazirinin səlahiyyətlərini icra edən Salli Yetes olub. Ancaq cənab Tramp

hələ ikinci müddətə seçilmək fikrindədir. Hətta seçilməyə belə, birinci prezidentlik müddəti 2021-ci ilin yanvarında bitəcək. Buna qədər isə yaqın bir çox komanda üzvü ilə vidalaşacaq. 70-dən çox yaşlı olan və prezident seçilənə qədər siyasi fəaliyyət təcrübəsi olmayan Tramp sələflərindən fərqli bir iş üslubu ilə tanınır. Media ilə təmaslarını azaldan Tramp daha çox sosial media hesablarından açıqlama verməyi sevir və bununla da mədəniyyətə olmasın dan birbaşa xalqa xitab elədiyini düşünür. Bu, bir tərəfdən Trampın rəqibli demokratların mediada güclü olmasına cavab olmaqda yanaşı, digər tərəfdən operativlik və xalqa daha rahat xitab vasitəsi olub.

Ancaq Trampın xarici siyasət təcrübəsi və dəyişən tutumu onun komandasında ciddi dəyişikliyə səbəb olub. Məsələn, vəzifəsinin icrasına

yaeni başladığı zamanlarda daha sətərt xətti müdafiə edən, Şimali Koreya, İran, Suriya, Əfqanıstan kimi böhranlı məsələlərdə daha kəskin mövqe tutub, hətta Suriyanı iki dəfə bombalama əmri verib, Şimali

Koreya sahillərinə hərbi gəmiləri göndərmiş, İran sahillərində hərbi gücünü artırmış. Lakin sonrakı dövrdə Tramp bu xətti yumşaldıb. Şimali Koreya prezidenti ilə görüşüb danışıqlar aparıb. İran ABŞ pilotsuz aparatını vursa da, cavab zərbəsi endirməkdən imtina edib, indi isə İran prezidenti ilə görüş təklif edir. 2018-ci ildə isə Suriyadan hərbi qüvvələri geri çəkəcəyini bildirmiş. Hətta Talibanla sülh anlaşmasına razılıq verən Tramp son anda Talibanın Amerika əsgərini öldürməsinə cavab olaraq danışıqları dayandırdı. Xarici siyasətdəki bu qədər kəskin ziddiyyətlər, üstəlik Rusiya ilə əlaqələri və seçilməsində Rusiya izi kimi ciddi ittihamların olduğu ABŞ prezidentinin komandasını dəyişməsi həm də təbii qarşılanmalıdır. Bura Trampın xarakterini də əlavə edəndə komanda dəyişikliyinə səbəbi aydın olur.

Azərbaycanı dünyaya tanıdan ünvanlarından birindəyik. Bakının Balaxanı qəsəbəsi tariximizin bir parçası, parlaq səhifələrinin yazıldığı məkanlardan biridir.

Balaxanı adı dünyada ən keyfiyyətli neftin ünvanı kimi göstərilir. Ötən əsrin əvvəllərinə təsadüf edən neft bumuna qədər qəsəbə strateji mövqeyinə, Böyük İpək Yolu üzərində yerləşməsinə görə diqqət mərkəzində olub. Qəsəbə Çindən Şimali Afrika, İspaniyaya qədər uzanan karvanların Bakı yaxınlığındakı əsas dayanacaq, istinad nöqtəsi statusunu əsrlərlə saxlayıb. Şirvanşahlar, Səfəvilər dövrlərinə aid tarixi abidələrin məskənlərindədir.

Həmin dövrə aid, tariximizə şahidlik edən abidələr - karvansaray, türbə, məscid, Qum hamamı, taxıl anbarlarının bir qismi günümüzdə qədər gəlib çatıb. Dağılıb yerlə bir olmuşları haqda da maraqlı məlumatlar var.

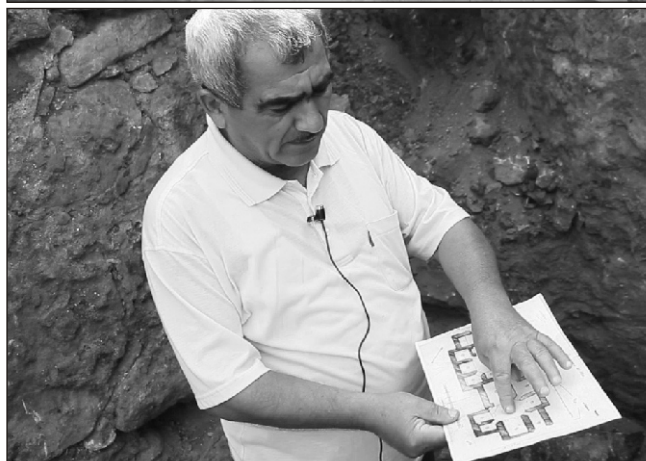
Bu gün Balaxanı qəsəbəsinin əsas tarixi hissəsi tikinti meydançasını xatırladır. Dirçəliş və Səfəvilər küçələrində başdan-başa restavrsiya işləri aparılır, küçələrin qədim görünüşləri bərpa olunur. Qəsəbə sakinləri illərdir arzuladıqları günləri nəhayət ki, yaşayırlar. Qəsəbənin ötən əsrin əvvəllərindəki şöhrətinin qaytarılması istiqamətində işlər gedir. Tarixi abidələr restavrasiya olunur, qədimliyi saxlanılmaqla yenilənir. Qəsəbənin etnoturizm marşrutu qollarından birinə çevrilməsi istiqamətində tədbirlər görülməkdədir.

"Balaxanı sözü yuxarıda tikilmiş, hər yerdən görünən ev, yaşayış məskəni mənasındadır. Yerli əhali irəndilli olduğundan qəsəbənin adı da əhalinin danışq dilindədir - "Bala" hər tərəfdən görünən, "xonə" də ev deməkdir. Qəsəbəyə kənddən baxdıqda hündürükdə yerləşdiyini sezmək olur. Balaxanı Bakıya yaxın, Abşeron yarımadasının tən ortasında yerləşir. Abşerondakı siqnal qalaları zəncirində Bakı şəhərinə yaxın ən son nöqtədir. Vaxtilə kəndin cənub hissəsində Ramana qalasına oxşar, Balaxanı qalası olub. Həmin qala üzərində od qalayıb Bakıya düşmənin hücumu haqda xəbərdarlıq edib, tədbir görmüşlər. Təəssüf ki, Balaxanı qalası günümüzdə qədər gəlib çatmayıb" - qəsəbə sakinini, bu yerlərin tarixi ilə bağlı arxivlərdə araşdırmalar aparmış Bəxtiyar İsrailov belə deyir.

Onun sözlərinə görə, Balaxanı əhalinin yuxarı məhəllə adlandırıldıqları ərazidən salınmağa başlayıb: "Müxtəlif mənbələrdə Balaxanıda məskunlaşma III əsrlə əlaqələndirilir. Amma bununla da tam razılaşmaq olmaz. Eramızın əvvəllərində, eramızdan əvvəl də Balaxanıda yaşayış olub. Həmin vaxtlar məskunlaşma üçün Balaxanıda uyğun şərait, şərtlər olub. Yanacaq kimi neft, su ehtiyacı üçün şirin su çayları olub. Şirin su, balaxanlıların "mərezəo" adlandırdıqları suvarmaya yararlı su mənbələri, yerdən özbaşına çıxan neft çayları əhalinin bu yerlərdə məskunlaşması üçün ideal şərait yaradıb. Şirin su ilə qida ehtiyacını, yanacaq olaraq nefti evlərdəki xüsusi çalalarda yandırmaqla evləri qızdırıblar. Balaxanı qəsəbəsinin əkin sahələri Böyükşor gölünün bu üzündə, Bakı Olimpiya Stadionu ilə üz-üzə olan hissəsindən başlayaraq üzü Binəqədi istiqamətinə uzanıb. Böyükşor gölü bir hissəsi Balaxanı ilə Bakı şəhərinin sərhədinə təsadüf edir.

Balaxanı - təkcə neftlə deyil, qədim tarixi ilə tanınan kənd..

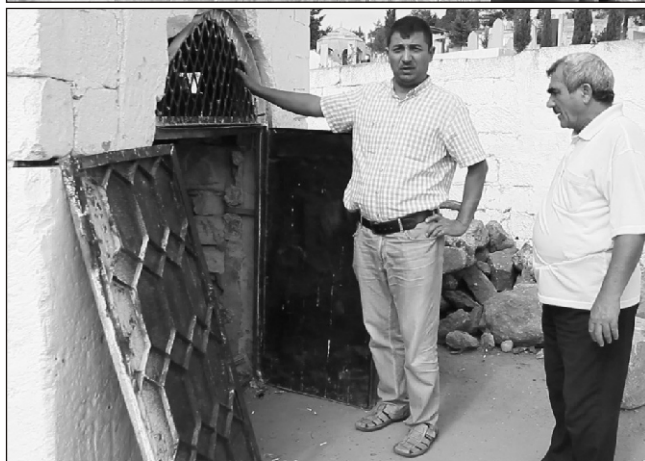
Qəsəbənin ötən əsrin əvvəllərindəki şöhrətinin qaytarılması istiqamətində işlər gedir, tarixi abidələri restavrasiya olunur...

tiyaclarını, yanacaq olaraq nefti evlərdəki xüsusi çalalarda yandırmaqla evləri qızdırıblar. Balaxanı qəsəbəsinin əkin sahələri Böyükşor gölünün bu üzündə, Bakı Olimpiya Stadionu ilə üz-üzə olan hissəsindən başlayaraq üzü Binəqədi istiqamətinə uzanıb. Böyükşor gölü bir hissəsi Balaxanı ilə Bakı şəhərinin sərhədinə təsadüf edir.

Bəxətli torpaqlarda əkin-biçinlə yanaşı ərazidə heyvandarlıq üçün də çox yaxşı şərait və otlaq sahələri olub. Şirin su çayları quruyub aradan getmə də, şirin su quyuları bu gün qalmaqdadır. Ovdan adlandırılan qədim tikili də şirin su quyusu üzərində olmaqla yerli sakinlərin şirin suya olan tələbatını ödəmək üçün inşa edilib. Ovdan sözü də yerli əhalinin danışq dilindədir. "O" su, "dan" su üzərində olan tikili mənasında.

Bəxtiyar İsrailov deyir ki, kənd yerli sakinlərin "yuxarı məhəllə" adlandırıldıqları ərazidən salınmaqla inkişaf edib: "Tədricən məhəllələrinin sayı artıb, genişləniib. Aşağı məhəllə yaranıb, "Rzaqulu kəndi", "Canhüseyn məhəlləsi" adlanan məhəllələr salınıb. Kənd bu günə qədər həmin dövrün ənənəvi plan-forma quruluşunu saxlayıb. Evlər bir-birinə yaxın, ensiz küçələr, ənənəvi həyətəni sahələri, mövcud məhəllə sistemi qalır. Bu gün Balaxanıda qırmızı suvaqlı evlər diqqət çəkir. Bu evlər

ötən əsrin əvvəllərində yaşanmış neft bumunun yadigarlarıdır.

Balaxanlılar bu tip tikililəri "Nikolayski" evlər adlandırırlar. Bu da təsadüfi deyil. Əsasən, ikimərtəbəli, divarlarının eni 1 metrə çatan, tavanlarının hündürlüyü 4 metr 80 sm olan həmin evlər arxitektura nümunələri olmaqla sonuncu rus çarı II Nikolayın hakimiyyəti illərində inşa olunub. O dövrün Rusiyasında eyni üslublu evlər inşa edilib, oxşarlıqlara görə Balaxanıdakı evləri də belə adlandırdılar.

Bəxtiyar İsrailovun sözlərinə görə, Balaxanıdakı qırmızı suvaqlı evlər 1890-cı ildən başlayaraq 1916-cı ilə qədər inşa olunub. Rusiyadakı 1917-ci il inqilabı Azərbaycanı da təsirsiz ötürmüşdür. Həmin il qədər

isə qəsəbə sürətlə inkişaf edib, yerli əhali varlanıb, böyük varidat sahibi olublar. Buna qədər isə Balaxanı əhli əkin-biçin, maldarlıqla dolanıb, qismən də neft satışı ilə qazanc əldə edib. Müxtəlif mənbələrdə Balaxanıdan Böyük İpək Yolu vasitəsi ilə Ərəbistan qədər neft ticarəti haqda qeydlər var. Həmsöhbətimiz deyir ki, ümumiyyətlə isə Balaxanı dünyada neftin ilk dəfə təbii yolla üzə çıxdığı məkandır: "Ərəb mənbələrində Balaxanıda olan, yerli sakinlərin Qırməki adlandırdıqları, mənbələrdə isə Gərməguh dağında neft çayları, neft çeşmələrindən bəhs olunur. "Gərm" isti, "guh" dağ deməkdir. Dağın adı yenə də yerli əhalinin danışdığı dildədir, İrandilli toponim, yer adıdır. Bu gün də Gərməguhda yeri qa-

zanda neft çıxır. Qonşu Məhəmmədi kəndindəki Yanar-dağla Gərməguh arasında məsafə bir neçə kilometrdir. Balaxanıda neft bumuna qədər əhalinin evlərinin döşəməsi də, tavanı da neftdən əmələ gələn qırıla örtülüb. Tavanları çox da hündür olmayan evlərin ortasında vedrə dərinliyində neft yandırmaq üçün xüsusi çalalar qazılıb. Çalalara qış aylarında neft töküüb yandırılıb, üzərinə dəmir lövhələr qoyulub, tavanlarda ventilyasiya üçün xüsusi yerlər düzəldilib. Uzun qış gecələrində evlərin içindəki yanan çalaların ətrafına toplaşmış qızınıblar. Həmin otaqlar həm də yataq otağı kimi istifadə edilib. Ayaqları üzünə yanan çalalar istiqamətinə uzanıb, istirahət ediblər".

Bəxtiyar İsrailovla birgə qəsəbənin yuxarı məhəlləsinin kənarında yerləşən, XIV əsrə aid olan, baxımsızlıqdan yarırsız hala düşmüş Qum hamamına da baş çəkdik. Torpaq altında itib batan bu tarixi abidənin restavrasiyası üçün hazırda kompleks işlər görülməkdədir.

Balaxanıda vaxtilə 18 hamam olub, hər məhəllədə inşa edilən hamamlar sakinlərin ixtiyarında olub. Hamamlardan "Xan qızı" və ya "El hamamı" əsasən şirin su bulağı ilə əhatələnib. "Hacı Nəcəfqulu", "Hacı Həsən", "Bala Rza", "Şirəli", "Nurbala", "Muğdar" və s. hamamlar isə duzlu su ilə təchiz olunub. Bu hamamların əksəriyyəti zamanın amansız küləkələrinin qurbanı olsa da, bəziləri günümüzdəki salamat qalıb. Torpağın altında tikilən, Balaxanıda nadir hamamlardan sayılan "Qum hamamı" 2 əsas və 16 kiçik otaqdan ibarətdir.

Qum hamamı XIV əsrdə, Şirvanşah əmiri Xacə Zeynəddinin göstərişi ilə inşa olunan 40 pilləkənli Ovdanın qonşuluğundadır.

Bəxtiyar İsrailov deyir ki, bir çoxları Ovdanla Qum hamamının yaxın məsafədə yerləşməsinə görə tikililəri birləşdirən yeraltı yolların olması ehtimalını da irəli sürürlər: "Əslində isə Qum hamamı ilə Ovdan arasında yeraltı yol, əlaqə yoxdur. Qum hamamı yerləşməsinə görə daha hündürdədir, Ovdan isə nisbətən çökekə yerləşir. Ovdan sırf sakinlərin şirin suya olan ehtiyacını qarşılamaq üçün inşa olunub. Gözəl tarixi memarlıq abidəsidir. Çox təəssüf ki, uzun illər Ovdan baxımsız qalıb, içinə toz-torpaq dolub. Bu gün Vüqar Şeydabəyov kimi kənd sakinləri bu tarixi abidəni qumdan təmizləyib içindəki su mənbəyini aşkarlamaq üzrədirlər. Ovdanın 2 metrə yaxın hündürlüyü olan giriş tağı var, üzünə aşağı, yerin dərinliyinə doğru 15 metrə qədər uzanır və su mənbəyinə çatır. Səhv olaraq Ovdandan yaxınlıqdakı "Qum hamamı"na, bəziləri isə bir qədər də irəli gedərək İçərişəhərə, Qız qalasına yeraltı yolların olmasını iddia edirlər. Balaxanıdakı və İçərişəhərdəki tikililərin oxşar arxitektura həllərinin olması belə qənaətlərə yol açır. Əslində isə Balaxanıda yeraltı yolların olması haqda məlumatlar mifdən başqa bir şey deyil".

□ Elşən MƏMMƏDƏLİYEV,
Fotolar Elçin ƏKBƏROV
"Yeni Məsəvat"

Azərbaycanın veteran futbolçusu Yunis Hüseynov 1984-1998-ci illər ərzində "Neftçi"nin heyətində 336 oyun keçirib, 101 qol vurub, iki dəfə ölkənin ən yaxşı futbolçusu adına layiq görülüb.

Futbolçu karyerasına "Kəpəz"də başlayan Y.Hüseynovun baş məşqçi fəaliyyətində ciddi nəticələri olub.

Azərbaycanın UEFA kubokunun seçmə oyunlarında ilk dəfə tur keçən klubu olan Yevlaxın "Karvan" komandasını onun adına bağlamaq lazımdır. Məhz onun klubu çalışdırdığı zamanda bu nəticə qazanılıb.

"Xəzər-Lənkəran"ın baş məşqçisi olduğu mövsümdə isə komandanı ölkə ikincisi edərək gümüş medal qazanıb. Üstəlik, cənub komandası Avrokubok oyunlarında ilk dəfə mərhələ adlamağa da onun vaxtında nail olub.

Ağasəlim Mircavadov və Şahin Diniyevdən sonra növbəti həmsöhbətimiz Y.Hüseynov oldu. Onunla millimizin keçirdiyi son görüşlər, çempionatın səviyyəsi, futbolumuzun problemləri, veteranların susqunluğu barədə danışmışıq. Beləliklə, Y.Hüseynovun "Yeni Müsavat"a müsahibəsini təqdim edirik:

- Yunis müəllim, səhv eləmirəmsə işsizsiniz. Səbəbi nədir?

- Bəli, elədir. Demək olar ki, il yarımır heç yerdə işləmirəm. Sonuncu dəfə Gəncənin "Kəpəz" klubunda işləmişəm, sonra komanda I divizona düşdü. Ondan sonra mənə təklif olmayıb. Ölkə çempionatında 8 klub var, hamısının da baş məşqçiləri işinin başındadır. AFFA-nın Məşqçilər Komitəsinə dəvət etmişdilər, qəbul etmədim. Mənə görə deyil. Əvvəla, yaşım, enerjiyim imkan verir ki, məşqçi kimi fəaliyyətimi davam etdirim. İkincisi, oturmaq istəmirəm. Mənim 54 yaşım var, indi komanda çalışdırmaq vaxtıdır. Amma kiməsə deyə bilməzsən ki, niyə mənə iş təklif eləmirsən...

- Sizin kimi təcrübəli mütəxəssislər bir kənarda qalıb, Ağasəlim müəllim, Şahin Diniyev və başqalar... Amma futbolçu və məşqçi kimi elə bir uğurları olmayan Samir Abbasov, Ayxan Abbasov, Aftandil Hacıyev heç vaxt işsiz olmur, bir yerdən çıxırlar, başqa yerdə dəvət olunurlar. Elə bil tapşırıqla olur...

- Yox, mən belə düşünürəm. Hər halda onlar kimi gənclərə də yer vermək lazımdır. Nəsil dəyişir, cavanlar da üzə çıxırlar, özlərini təsdiqləmək istəkləri olur. Mən onların işinə qiymət vermə bilmərəm. Heç bir klubla da demək olmaz ki, niyə belə

seçim edirsən. Hər halda öz qərarlarıdır, görünür, onlara inanırlar, etimad göstərirlər. Ona görə hansı nəticəni verdiklərini deməyim düzgün çıxmaz. Mən inanıram ki, hər şey yoluna düşəcək, bizə də təklif gələcək. Çünki enerjimiz çoxdur, işləmək həvəmiz var.

Xorvatiya zəif komanda deyil. Amma millinin əvvəlki oyunlarına da baxmaq lazımdır.

Xorvatiya ilə heç-heçəyə qədər bir xalımız da yox idi, bütün oyunları uduzmuşduq. Macarıstan və Slovakiyaya Bakıda böyük hesabla uduzduq. Ona görə də Xorvatiya ilə oyunda əldə etdiyimiz bir

qrupda necə çıxış etdiyini söyləyə bilərik. Hələlik ürekaçən heç nə yoxdur.

- Millinin belə çıxışını siz də çempionatda klubların az olması ilə əlaqələndirirsiniz?

- Birmənalı olaraq deyirəm ki, çempionatda 8 klubun iştirakı azdır. Azərbaycan yığmasının heyətində Xorvatiya ilə

caq. Hazırda ölkə çempionatında keçirilən oyunlara azarkeşlər gəlmirlər.

Azarkeş amili çox vacibdir. Mən özüməndən götürürəm, azarkeş olanda futbolçu kimi meydanda daha aqressiv, istekli olurum. Stadionda azarkeş olmayanda oyunçu məsuliyyətli davranmır.

da yer olmadı?

- Mənə təklif olmuşdu, sonra açıq qaldı. Bu həmin vaxtıydı ki, İsgəndər Cavadovdan qabaq təklif gəlmişdi. Sonra deyəsən, üstü bağlandı.

- Sizcə, yığmanın hazırkı baş məşqçisi Nikola Yurçeviç millinin Avro-2020-dəki seçmə oyunlarını yola verməyə gətirilib?

"Yurçeviç baş məşqçi saxlamayacaqlar"

Yunis Hüseynov: "Futbol veteranlarına iş, maaş verilib, özlərini düşünürlər, onlara futbolun inkişafı maraqlı deyil"

"30 ildir ki, yalandan "bu gün başlayaq, yaxşı olacaq" deyə-deyə gəlirik..."

- Elə milliyyə də sizi gətirə bilərlər, xarici məşqçi yerli həmkarından fərqli nəticə vermir, yığmamız qrupda yenə eyni xalı toplayır...

- Açıqı, mənə indiyə qədər milli komandadan təklif olmayıb. Hətta aşağı yaş qruplarında da olmamışam. İndi biz bilirik ki, hansı kriteriyalara uyğun gələn mütəxəssisləri milliyyə baş məşqçi götürürlər.

- Yeri gəlmişkən, millinin son oyunlarını necə qiymətləndirirsiniz?

- Uşaqlar əzməkərdirlər, oynayırlar, vuruşurlar. Amma gələn etiraf edək, bir xal götürməyi şışirtmək olmaz. Düzdür,

xalı böyütmək lazım deyil. Onsuz da millimiz hər seçmə mərhələ oyunlarında bir komandaya baş ağrısı olur, bu dəfə xorvatlara problem yaratdıq. Elə o vaxt da Xorvatiya ilə bərabərə qalmışdıq. Amma ümumi nəticədən razı ola bilmərik, 5 oyuna cəmi 1 xalımız var. Bundan sonra iki səfər oyunumuz var, heç bir qarantıya yoxdur ki, rəqiblərdən öz ölkələrində xal götürəcəyik. Yeni Bakıda Slovakiya və Macarıstana uduzmuşuq, onlarla səfər görüşləri asan olmayacaq. Biz yalnız tsiklin axırında ümumi fikir bildirə, millinin bu

görüldə seçilən bir futbolçumuz vardı, o da qapıçı Emil Balayev idi.

Əgər oyunun ilk dəqiqələrində bizi real qollardan xilas eləməsəydi, xorvatlara bəlkə də 0:4 hesabı ilə məğlub olacaqdıq. Bəs, Emil niyə belə çıxış edirdi? Çünki legioner həyatı yaşayır, Qazaxıstan çempionatında oynayır, "Tobol"da çıxış edir, orada isə səhv etməməyə, 12 klub rəqabət aparır.

İkinci seçilən hücumçumuz Ramil Şeydayev idi, öndə xorvatların müdafiəsinə çətinlik yaratmağı bacarırdı.

Şeydayev Moskva "Dinamo"sunda çıxış edir, Rusiya çempionatında güclü rəqiblər görür. Bizim uşaqlar xaricə çıxsalar, legioner həyatı yaşasalar yaxşıdır. Belə 8 klublu çempionatda inkişaf olmur. Əgər həmin klublardan 5-i güclü olsaydı, çempionluq üçün mübarizə aparsaydı, inkişaf mümkündür.

Bu gün o səviyyədə komandalar yoxdur, liderlik uğrunda "Qarabağ" və "Neftçi" döyüşür, yalnız onları fərqləndirmək lazımdır. Qalan klublar isə bərabər səviyyədədir, mübarizə, rəqabət getmir. Güclü rəqabət olanda futbolçu motivasiyalı olur. Bu gün klublara dəstək verməyə sponsorlar da yoxdur. Bu da ayrı bir problemdir. O vaxt çempionatda 16-18 klub iştirak edirdi, əksəriyyəti regionlardan idi. Bu gün ilk növbədə futbol bölgələrdə inkişaf etməlidir. Regionlarda klublar olanda oyunçular yetişəcək, milliyyə oyunçu çağırmaq üçün baş məşqçinin əlində daha çox seçim imkanı ola-

- Amma klubların çox olduğu vaxtda da komandalar, millimiz beynəlxalq görüşlərdə ciddi nəticə əldə etməmişlər...

- O vaxt reytingimiz aşağı idi, rəqiblərimiz güclü olurdu. Düzdür, onda da legionerlər vardı. Amma təzə-təzə başlayırdıq. "Qarabağ" həmin həyətə neçə il sonra Avroliqanın qrupuna düşdü, "Neftçi", "Qəbələ" qruplara çıxdılar. Bütün bunlar yavaş-yavaş, reyting yığa-yığa reallaşır. Amma həmin vaxt çempionat daha yaxşıydı. Səviyyəli legioner olmurdu, amma rəqabət yüksək idi. Bir məsələni də nəzərə alın ki, klublarda baş məşqçilər 2-3 il işləyirdilər, sonra başqası gətirilirdi. Əgər çox çalışsaydılar, bəlkə nəticəsi olardı.

- Elə onu soruşacaqdım, bəlkə Qurban Qurbanov 10 ildən çoxdur "Qarabağ"ı çalışdırır deyə indi komanda nəticə verir?

- Qurban Qurbanova inam vardı. Başqası gələndə sistem dəyişir, nəticə vermək çətin olur. Qurbanla 11-12 ildir ki, işləyirlər.

- Yunis müəllim, AFFA Məşqçilər Komitəsi nə iş görür? Sizə elə gəlmir ki, bu komitə mütəxəssisləri susdurmağa hesablanıb?

- Mən bu barədə bir söz deyə bilmərəm, qərarı özləri verirlər. Bayağ dediyim kimi, mənə təklif gəlmişdi, imtina elədim. Orada tanınmış məşqçilər var, onların futbolumuzun problemləri ilə bağlı sözlərini deməyi lazımdır, inkişaf üçün bilik verməlidirlər.

- AFFA Gəncədə birinci divizionda komanda çıxardı, yeni baş məşqçi göndərildi, kurator İsgəndər Cavadov təyin olundu. Maraqlıdır, niyə gəncəli balası olan Yunis Hüseynova ora-

- Mən onu deyə bilmərəm. Hər halda onun qarşısında hədəf qoyulub ki, milli yaxşı yerə gətirilsin. Biz gələcəyi gözləməliyik. Amma fikrimcə, bu tsikldən sonra Yurçeviç saxlamayacaqlar.

Mən həmişə demişəm ki, yerli məşqçi millinin başında olmalıdır. Çünki uşaqların psixologiyasını bilir, bütün çempionat oyunlarına baxır, oyunçuları tanıyır, kimin nəyə malik olduğuna bələddir.

Ona görə görə üç oyundan sonra yığmada nələr dəyişəcək? Mən hesab edirəm ki, olimpiya millimizdə də yerli məşqçilər olmalıdır.

- Yaxşı olmaz ki, ölkənin futbol mütəxəssisləri, veteranlar bir araya gəlsinlər, hamını narahat edən problemləri açıq şəkildə desinlər?

- Çətin ki, futbol veteranları bir araya gəlsinlər. Bəziləri özünü düşünür, ola bilər asılılıq da var, danışmağa çəkinirlər. Çünki iş, maaş verilib, o veteranlar heç Azərbaycanda futbolun inkişafında maraqlı deyillər.

Ancaq ömrünü futbola qoyanlar var ki, sözlərini deyə bilərlər. Biz nə istəyirik? İstəyirik ki, inkişaf getsin, kaş ki 2020 Avropa Çempionatında çıxış edə bilək. Amma bu gedişlə ümidli deyiləm ki, yaxın illərdə ölkə futbolunda yaxşı nəticələr olacaq. Bir 30 il qabaq demişdim ki, bu gün başlasaq hər şey yaxşı olacaq. Biz elə 30 ildir ki, yalandan "bu gün başlayaq, yaxşı olacaq" deyə-deyə gəlirik...

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Sentyabrın 26-na, yəni yeni tədris ilinə sayılı günlər qalıb. Şagirdlər qədr valideynlər də həyəcanla həmin günü gözləyir. Xüsusən də övladları ilk dəfə məktəbə gedəcək valideynlərin həyəcanı daha böyükdür. Valideynlər bağcadan sonra ilk dəfə məktəbə qədəm qoyacaq, həyatlarının yeni mərhələsinə keçəcək övladlarının məktəbə, müəllimlərə, dərslərə necə adaptasiya olunacağını düşünür.

Məlum məsələdir ki, məktəbə ilk qədəm qoyan uşaqların demək olar ki, böyük qismi ağlayır, valideynlərindən ayrılmaq istəmir, bir bəhanə ilə məktəbdən yayınmağa çalışırlar. Əlbəttə ki, təkcə məktəb ləvazimatları, geyim deyil, eyni zamanda uşaqların psixoloji olaraq da məktəbə hazırlamaq əsas məsələdir.

Bəs uşaqların ilk dərslər gününə necə hazırlamalı?

Mövzu ilə bağlı psixoloq Rəmil Nəcəfli "Yeni Müsavat" a danışır: "Əvvəlcə bildirim ki, adətən məktəblilərin müxtəlif dövr psixologiyası var, bu kateqoriyalı yaşa görə bir-birindən fərqləndirmək lazımdır.

Ən çətin dövrlərdən biri uşağın ibtidai sinfə adaptasiyasıdır. Bu da əsasən 6-7 yaş dövrünə aiddir. İkinci çətin dövr yeniyetməlik dövrüdür, hansı ki, yeniyetməlik böhranı artıq tanışdır. Bu kritik bir dövr sayılır. Qeyd edim ki, yeniyetməlik fərqli yaşlarda ola bilər. Uşaqların bəziləri bu dövrü ilk yaşlarda və yaxud son siniflərdə çətin keçirə bilər. Bu dövrdə şagirdlər daha səbirsiz, daha çilgin, daha azad və öz bil-

Birinciləri ilk dərslər gününə necə hazırlamalı? - Psixoloq tövsiyələri

diklərini etmək istəyində olurlar. Dərslərə qarşı biganəlik, marağın azalması müəllimlərə tabe olmama kimi hallar baş verir. Bəzən intiharlar da bu yaş dövrlərində baş verir. Bu yaş dövrlərində yeniyetmələr evdə valideynləri, məktəbdə müəllimləri və ya ətrafındakılar tərəfin-

dən başa düşülmədikləri, dinlənilmədikləri halda mənfi vərdislərə yiyələnir və ya intihara cəhd edirlər. Valideynlərlə uşağın, müəllimlə şagird arasında münasibətlər sağlam qurulduqda bu halların baş verməsi azalacaqdır. Beləliklə, əsas mövzumuz uşaqların ibtidai sinfə, ilk dərslər

gününə adaptasiya olunması məsələsi olduğundan deyə bilərik ki, uşaqlar bu məsələyə müxtəlif reaksiya verə bilər. Əsasən uşağın hansı mühitdə böyüməsindən, şəxsi fərdi xüsusiyyətlərindən, valideynlərinin necə tipdə olmasından, eyni zamanda məktəb haqqında ona

deyilənər, məlumatlandırılardan çox şey aslıdır. Bu zaman uşağın məktəb haqqında təsəvvürləri yaranır və ona əsasən məktəbə uyğunlaşır. Yeni yaşından və xüsusiyyətindən asılı olaraq, kiçik məktəblilərin psixologiyası fərqlidir. Onlar ilk dəfə olaraq valideynlərindən ayrılaraq evdən kənarda olurlar. Beləliklə, uşaqların məktəbə adaptasiya etmək üçün ilk növbədə valideynlərin üzünə yük düşür. Belə ki, valideynlər məktəbə getməzdən əvvəl övladların məktəb haqqında azacıq da olsa əyləncəli formada məlumat verməli, məktəb haqqında onlarda maraqlı təəssürat yaratmalıdırlar. Məktəbin təkcə təlim-tərbiyə deyil, həm də uşaqlar üçün gözəl, əyləncəli məkan olduğunu aşılamaq lazımdır. Uşaqların gününə az qala, yarısını məktəbdə keçirir. Məktəbdə uşağın vaxtının necə keçməsi çox vacibdir. Bu da məktəbin şagirdlər üçün yaratdığı şərait və mühitdən asılıdır".

Psixoloq hesab edir ki, uşaqların məktəbə adaptasiya olunmasında müəllimlərin də

böyük rolu var: "Bu məsələdə müəllimlərdən çox şey aslıdır. Müəllimlərin davranışları, rəftarı, uşaqlara göstərdiyi qayğılar bu məsələdə mühüm rol oynayır. Məlum məsələdir ki, məktəbə ilk dəfə qədəm basan uşaqlar hələ bağça ilə bağlı təəssüratlarından tam ayrılı bilmir. Bunun üçün də dərslər müddətində bağça elementlərindən istifadə olunmalıdır. Məsələn, sayları, hərfli naxış, əyləncəli formada anlatmaq daha məqsədə uyğundur. Müəllimlər anlamalıdır ki, 6-7 yaşlı uşağın hələ körpə sayılır. Bunun üçün də dərslərə bir şirinlik qatmaq lazımdır ki, uşağın məktəbə bağlansın".

Psixoloq qeyd etdi ki, dərslərin aşılama zamanı uşağa çox yüklənmək olmaz: "Valideynlər uşaqlara çox da yüklənməlidirlər. Həddən artıq qayğı da düzgün deyil. Burada fərdi yanaşmalar çox önəmlidir. Bunun üçün də öncədən uşağın öz psixologiyasını bilmək vacibdir".

□ **Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

Uşaq çox, bağça az - Bakının "qanayan yarası"

Ekspertlər bağçaların Təhsil Nazirliyinin tabeliyinə verilməsini zəruri sayır

Yeni tədris ilinin başlanması bir çox valideynlər üçün həm də uşaq bağçası problemini aktualaşdırıb. Böyük uşağın məktəbə qoyan ailələr yaşca kiçiklərin bağçaya yerləşdirmək üçün cəhdlər edərək ciddi problemlə üzləşirlər. Çünki dövlət bağçalarında, xüsusən də nisbətən təmirli, normal şərtləri olan bağçalara uşaq yazdırmaq ciddi problemə çevrilib. Bəzən evinin yaxınlığında yerləşən uşaq bağçasına müraciət edəndə bu cavabla qarşılaşsınız: "Yaxın 2 il üçün yerimiz doludur. Boşuna gözləməyin".

Amma bəzən boşuna gözləmək əvəzinə direktora müəyyən miqdarda, adı "şirniçilik" olan qeyri-rəsmi ödənişi, yəni rüşvətini ödəyəndən sonra o bağçada uşaq üçün yer də tapılır, çarpayı da, hətta müəllimə ştatı da peyda olur. Və heç bir valideyn bununla bağlı şikayət etmək istəmir. Çünki şikayət avtomatik olaraq uşağın onsuz da bağçaya qəbul edilməməsi ilə nəticələnməyə, işləyən valideyn uşağın yerləşdirmək üçün əlavə əziyyət çəkəcək və sair.

Bəs problemi necə həll etməli?

Araşdırmalar göstərir ki, Bakı şəhərində uşaqların yalnız 17 faizi bağçaya gedir. İşləyən valideynlər isə əsasən dayələrin xidmətindən istifadə etməyə üstünlük verirlər. Bu isə nə maddi cəhətdən, nə də uşağın hərtərəfli böyüməsi baxımından sərfəli deyil. Bundan başqa, uşağın məktəbə hazırlamaq məqamı çatanda dayədən əlavə peşəkar da tutmalı oluruq ki, bu da xeyli xərc deməkdir.

Qısa hazırlıq və elektron qaydada qəbul - ümidləri doğruldacaqmı?

Paytaxtda qısa hazırlıq tədbirləri çərçivəsində Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin qurumlarında, o cümlədən Bakı Şəhər Məktəbəqədar Təhsil Müəssisələri və Uşaq Evləri İdarəsinin tabeliyində olan uşaq bağçaları və uşaq evlə-

rində də qısa hazırlığın, burada mövcud sanitariya-gigiyenik və epidemioloji vəziyyətinin öyrənilməsi məqsədilə BŞİH başçısı tərəfindən sərəncam imzalanıb müvafiq komissiya yaradılıb.

Sərəncama uyğun olaraq Komissiya tərəfindən uşaq bağçalarına baxışlar keçiriləcək, bağçaların binaları, dam örtüyünün, istilik sistemlərinin vəziyyəti yoxlanılacaq. Ərzaq təchizatı, saxlanma şəraiti, qidalanma məsələləri, uşaqların sağlamlıq səviyyəsi, infeksiya xəstəliklərdən qorunma, profilaktika tədbirləri və digər məsələlərə xüsusi fikir verəcək.

Komissiyanın rəyi araşdırılacaq və müvafiq tədbirlər görülməli. **Bu ilin aprel ayında rəsmi məlumat yayıldı ki, hazırda paytaxtda 346 dövlət məktəbəqədar təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir.** Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində (BŞİH) paytaxtın məktəbəqədar təhsil müəssisələri və uşaq evlərinin rəhbərlərinin iştirakı ilə bu müəssisələrdə təlim-tərbiyə işlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, uşaqların müəssisələrə qəbulunda şəffaflıq və digər məsələlərə həsr olunmuş müşavirədə rəhbər işçilərə məktəbəqədar təhsil müəssisələrinə uşaqların qəbulunda neqativ hallara yol verilməməsi ilə bağlı ciddi xəbərdarlıq edilib. Bildirilib ki, qəbul məsələləri nəzarətə götürülüb və bağçalara qəbulun elektronlaşdırılması işləri artıq bu ilin so-

Nağıl Uşaq Bağçası

nuna kimi həyata keçiriləcək, bu istiqamətdə işlər davam edir.

Hazırda ölkədə 1672 məktəbəqədar təhsil müəssisəsi və uşaq bağçası var. Bu say məktəbəqədar təhsil müəssisələrinə getməli olan uşaqların hamısını tam əhatə etmir. 1672 uşaq bağçasında ümumi plan yeri 125 mindir. Bu da bağça yaşlı uşaqların yalnız 25 faizini əhatə edir. Bu, kifayət qədər az rəqəmdir. Bakıda 350-yə yaxın məktəbəqədar təhsil müəssisəsi var. Son illər ərzində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bu sahədə ciddi şəkildə təmir, tikinti-bərpa işləri aparılıb. Yeni bağçalar müasir standartlara cavab verir. Burada təbiyə və tədrislə məşğul olanlar arasında müasir bilik və bacarığa malik olanlar azdır.

2017-ci ildə Milli Məclis tərəfindən qəbul edilən "Məktəbəqədar təhsil haqqında" Qanunun əsas tələblərindən biri o idi ki, bu

təhsil müəssisələrində yalnız ali təhsilli olan şəxslər çalışmalıdır. Ekspertlər narazılıq edir ki, bizim müəssisələrdə çalışan 20 min müəllimin 40 faizi orta ixtisas təhsillidir ki, bu da qanunvericiliyin tələblərinə ziddir. 10 faizinin ümumiyyətlə, təhsili yoxdur.

Xatırladaq ki, uşaq bağçaları 2011-ci ilin dekabrına qədər Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olub. Bu tarixdən isə Nazirliyin tabeliyindən alınaraq İcra hakimiyyətlərinin tabeliyinə verilib. Məktəbəqədar təhsil müəssisələrinin Nazirliyin tabeliyindən çıxarılmasının bu sahədə olan problem və şikayətlərə yol açdığına demək olar.

Uşaq bağçalarının icra hakimiyyətlərindən alınması məsələsi ilk dəfə Təhsil Nazirliyi tərəfindən gündəmə gətirilib. Nazirlik bunun qurumun ümumtəhsilin ilk pilləsi olan uşaq bağçalarına nəzarət funksiyasını yerinə yetirə bilməməsi və buna görə də məktə-

bə hazırlığın səviyyəsinin aşağı düşməsi ilə əsaslandırır.

Qeyd edək ki, bir sıra ekspertlər də hesab edirlər ki, bağçalar nazirliyin tabeliyinə verilməlidir.

Kimlər bağça açar bilər?

Azərbaycanda xeyli sayda özəl uşaq bağçaları da var. Qanunvericilik də uşaq bağçası açmaq üçün sahibkarlara müəyyən imkanlar verir. 2016-cı ildə Azərbaycan prezidentinin "Sahibkarlıq fəaliyyətinin xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan növlərinin sayının azaldılması, xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi prosedurlarının sadələşdirilməsi və şəffaflığının təmin edilməsi haqqında" 19 oktyabr tarixli, 650 nömrəli fərmanı ilə sahibkarlıq fəaliyyətinin xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan bütün növləri üzrə xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi aidiyyəti dövlət orqanlarının rəyini almaqla, İqtisadiyyat Nazirliyinə həvalə

edilib.

Həmin fərmanla təsdiq edilən "Lisenziya tələb olunan fəaliyyət növlərinin (dövlət təhlükəsizliyindən irəli gələn hallar istisna olmaqla) siyahısı və həmin fəaliyyət növlərinə lisenziya verilməsinə görə ödənilən dövlət rüsumunun məbləği" məktəbəqədar təhsil müəssisələri üçün 1250 manat təsdiqlənib. Bundan əvvəl həmin qiymət 2500 manat idi.

Məktəbəqədar təhsil müəssisəsi açmaq üçün müvafiq formada ərizə tələb edilir. Eləcə də, sahibkara məxsus dövlət qeydiyyatı haqqında şəhadətnamənin surəti, vergi orqanları tərəfindən uçota alınması haqqında müvafiq sənədin surəti, obyektlərdən hər biri üçün istifadə hüququ (mülkiyyət hüququ, icarə, istifadə və s. əsaslar) təsdiq edilən sənədin surəti, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş əlavə şərtləri əks etdirən sənədlər (təhsil müəssisəsinin pedaqoji, elmi-pedaqoji işçiləri haqqında məlumat; maddi-texniki baza və təlim-tərbiyə prosesinin təminatı haqqında ətraflı məlumat), dövlət rüsumunun ödənilməsi təsdiq edilən sənədin təqdim olunması istənilir.

1 günlük ərzaq norması 1 manat 65 qəpik olsa da...

"Yeni Müsavat"ın sorğusuna əsasən, Azərbaycanda aylıq ödənişi ən aşağı olan uşaq bağçaları üçün 200 manat nəzərdə tutulub. Amma lüks uşaq bağçaları var ki, onların aylıq ödənişi 500-1000 manat civarındadır.

Maraqlıdır, bəs ümumən normativlərə əsasən, uşaq bağçalarında qida rasionunun məbləği nə qədərdir?

Bir neçə il öncə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətindən mətbuata bildirilib ki, hazırda dövlət büdcəsində 1 uşağın 1 günlük ərzaq norması 1 manat 65 qəpik nəzərdə tutulub. Nazirlər Kabinetinin standartlarına əsasən isə həmin məbləğ 3 manatdan yuxarı olmalıdır.

□ **Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 190 (7360) 14 sentyabr 2019

Evindən ilan çıxdığı üçün milyoner olmaq istəyir

ABŞ-ın Merilend ştatındakı Annapolis şəhərində yaşayan ailə satın aldığı evin əvvəlki sahibini, habelə rieltor şirkətini məhkəməyə verib. Onlar maddi və mənəvi təzminat qismində 2 milyon dollar tələb edirlər. 4 yaşlı oğlu və 9 aylıq qızı olan Cudi Bruks deyir: "Evi alanda sevinmişdik. Çünki gözəl evdi. Təmirə başladım. Lakin az sonra evdə ilanla qarşılaşdım. Çox qorxsam da, ərimin köməyi ilə ilanı öldürdüm. Daha sonra qızım 4 aylıq olanda onun çarpayısında qıvrılıb yatmış ilan gördüm. Bir qədər keçdi, evdə ilanlar qaynaşmağa başladı. Evi tərək etdik, çünki o zərərli ilanlar hamımızı öldürə bilərdi".

Cudinin əri Ceffin dediyinə görə, 2014-cü ilin dekabr ayında bu evi 410 min dollara satın alıblar. Daha sonra ailə evdə genişmiqyaslı təmirə başlayıb və binanı normal hala salıblar. İndisə evdə çoxlu ilan olduğu üçün orada yaşamaq mümkün deyil. Bu səbəbdən də Trakston roud, 631 ünvanında yerləşən evin sahibləri Ceff və Cudi Brukslar məhkəməyə tutaraq Barbara van Horn, Coan Broseker, habelə "Champion Realty, Inc." və "The Joan Broseker Revocable Trust" şirkətlərindən 2 milyon dollar tələb edirlər.

Rieltor şirkətləri "məhkəmə prosesini şərh etmərik" deyərək olayla bağlı açıqlama verməyiblər.

Pişikləri bir aylığa 90 dollara kirayə verirlər

Almaniyanın Köln şəhərində bu günlərdə qərribə bir firma fəaliyyətə başlayıb. Kirayə pişik firması bir neçə günlüyə, hətta aylığa pişik sahibi olmaq istəyənləri arzusuna çatdırır. Firmanın 37 yaşlı sahibi Mark İvon deyir ki, onlara daha çox gənc qızlar və valideynlər müraciət edir.

Qızlar rəfiqələrindən və ya sevgililərindən ayrı qalanda təsəllini bu yumşaq tüklü heyvanda tapırlar. Valideynlər isə hesab edir ki, uşağa sevgi hissi aşılamaq üçün onu heyvanlara yönəltmək vacibdir. İlk növbədə uşağa pişik kimi zərərsiz heyvanın

köməyi ilə heyvan sevgisi aşılanır. Pişiklərin bir aylıq kirayəsi 90 dollar civarındadır. İstəyənlər bir neçə

günlük və ya həftəlik də pişik kirayəyə bilər ki, bu da günlük 3 dollar anlamına gəlir.

Ana südü öncə susuzluq, sonra ölümə səbəb olurmuş

Körpələrin minimum 6 aya qədər ana südü ilə qidalanması həkimlərin hər zaman səsləndirdiyi tövsiyələrdəndir. Britaniya və İrlandiya həkimləri kifayət qədər ana südü içməyən körpələrin xəstəlikləri ilə bağlı araşdırma aparıblar. Amma araşdırma zamanı məlum olub ki, ana südü uşağda ciddi surətdə dehidrasiyaya (susuzluğa) səbəb olur.

Hazırda xəstəxanalarda bununla bağlı statistik məlumatlar toplanır. Kəskin hipernatremik susuzluq nadir, lakin ölümcül bir hal kimi xarakterizə olunur. Güman edilir ki, südvərmə populyarlaşdıqca, belə halların sayı arta bilər. Lokal tədqiqatlara əsasən, bəzi xəstəxanalara həftədə bir dəfə körpələr dehidrasiyanın mü-

layim və ya kəskin forması ilə qəbul edilir. Lakin bu problemlə ciddi məşğul olmaq üçün, tibb icmasına daha çox məlumat lazımdır. Hazırda Britaniya Tibb Departamenti qadınlara ilk 6 ay ərzində körpələri yalnız ana südü ilə qidalandıрмаğı məsləhət görsə də, problemi hərtərəfli araşdırır.

Burnu və gözü olmayan uşağa yeni üz hazırlanacaq

ABŞ-ın Cənubi Karolina ştatında gözləri və burnu olmadan dünyaya gələn Kasidi Hoper adlı gənc qıza on beş gün ərzində yeni bir üz hazırlanacaq. Şarlotta şəhərindəki Levin Uşaq Xəstəxanasından verilən açıqlamaya görə, hazırda 16 yaşında olan Kasidinin başından alınacaq sümür və qığırdaqlardan ibarət həqiqi bir burun hazırlanacaq. Beləcə, gənc qız dünyaya gəldiyi ilk gündən etibarən nəfəs ala və iyləyə biləcəkdir.

ABC Nyus kanalının xəbərinə görə, üzündəki əskikliklərdən savayı heç bir sağlamlıq problemi olmayan Kasidinin üzündə göz və burun dəlikləri açmaq üzrə 11 yaşından etibarən dəfələrlə əməliyyat aparılıb. Bu əməliyyatlar artıq son mərhələyə çatıb. Buna görə gənc qızın açılan burun deliyinə qığırdaq və sümükdən ibarət həqiqi bir burun "qoyulacaq". Kasidinin göz boşluqlarına daha öncə protez göz də qoyulubmuş. Amma gənc qızın böyüməsi ilə bu gözlər istifadəsiz hala gəlib. Ona görə də protez gözlərin yerinə yeni protezlər qoyulacaq.

Bunları bilirsinizmi?

- * Avstraliyada uşaqların siqaret alması qadağan, çəkməsi isə sərbəstdir.
- * Dil insan bədənindəki ən güclü əzələdir
- * Tarixin ən qısa savaşı İngiltərə ilə Zənzibar arasında olub. Müharibə başlayandan 38 dəqiqə sonra Zənzibar təslim olub.
- * "American Airlines" 1987-ci ildə menyusundan sadəcə 2 ədəd zeytunu çıxararaq 40 min dollar qazanc əldə edib.
- * "Donald Duck" çizgi filminin qəhrəmanı olan ördək şalvar geyinmədiyi üçün Finlandiya televiziolarında nümayiş etdirilmir.
- * 1666-cı ildə baş verən böyük London yanğınında şəhər tamamilə yanıb. Ancaq yanğın zamanı cəmi 6 nəfər yaralanıb.
- * İngiltərə şahzadəsi Çarlz və Uilyam heç vaxt eyni təyyarədə səfər etmirlər. Səbəbi isə təyyarədə qəza baş verərsə, ölkənin eyni anda iki şahzadəsini itirməsinin qarşısını almaqdır.
- * Bəzi ölkələrdə edam üsulu kimi istifadə edilən elektrik oturağını diş həkimi icad edib.
- * Kəpənlər dadı ayaqları ilə hiss edirlər.
- * Taylandda alt paltar geyinmədən gəzmək olmaz.
- * Sinqapud metrosunda saqqız çeynəyənlər tutulur.
- * Kanadada toplu içərisində xoruldayaraq yatmaq qanuna ziddir və belə insanlar hətta məhkəməyə də verilir.
- * Sümüklüböcəklərin 4 ədəd burnu var.
- * ABŞ-da yaşları 20 ilə 29 arasında olan zənci kişilərin üçdə biri həbsxanada saxlanılır.

Kassir 1300 alıcının bank kartının məlumatlarını oğurlayıb

Yaponiyanın Tokio şəhərində 1300 alıcının

bank kartının məlumatlarını oğurlayan kassir həbs olunub. Kartların 16 rəqəmli kodunu, sahiblərin ad

və soyadlarını, eləcə də digər şifrələri göz yaddaşı ilə yadda saxlayan kassir bütün məlumatları bloknotunda qeyd edib. Daha sonra o, onlayn şəkildə alış-veriş edib. Əldə etdiyi əşyaları lombarda təhvil verən gənc aldığı pulu ev kirayəsi və qidalanmasına xərcləyib.

Yaponiyalı növbəti sifariş zamanı ələ keçib. Belə ki, sifariş verdiyi çantalar üçün 2500 dollar ödəniş edən gənc əşyaları kuryer yox, polis çatdırıb. Onun evindən həmin bloknot da tapılıb.

İntihar edən işçinin müdiri 500 min dollar kompensasiya ödəməlidir

Yaponiyada məhkəmə normadan kənar iş prosesinə, iş yükünə görə intihar edən işçinin ailəsinə 500 min dollar kompensasiya ödənilməsi barədə qərar çıxarıb. Məhkəmə zamanı

məlum olub ki, intihar edən kişi aylıq 200 saat iş saatına dözə bilməyib. Ona ay ərzində cəmi bir dəfə istirahət günü verilib. Yapon bu rejimdə 2007-ci ildən etibarən çalışıb. Bundan başqa, o, müntəzəm olaraq rəhbərlik tərəfindən təzyiq və təhqirə məruz qalmış. Məhkəmə kişinin intiharında ruhi pozğunluq və intihara sövq etmə faktını qabardıb.

Mərhumun ailəsi rəhbərlikdən məhkəməyə şikayət edib. Ailəyə kompensasiyanı Sun Challenge restoran şəbəkəsi ödəyəcək. Xatırladaq ki, bu, Yaponiyada geniş yayılmış haldır və işçilərin istismarı adı sayılır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.050

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.